

dianak, Uj-Foundlandnak, Brit-Malayanak, Ceylonnak, Hongkongnak, Brit-Nyugat-Afrikának, és Jamaikának igen élénk a kereskedelmi összeköttetése az Egyesült Államokkal. 1937-ben a felsorolt brit országok az USA exportjának 40 százalékát vették fel, 277 millió font értékben. Ezzel szemben az Egyesült Államok teljes importjának 35.7 százalékát ugyancsak ezekből az országokból fedezte. Kerekén 227 millió fontot fizetett ki az USA az angol birodalom államaiból behozott árukért. A brit birodalom külkereskedelmi deficitje tehát mintegy 50 millió fontra rug és ha a fel nem sorolt gyarmatok külkereskedelmét is figyelembe vennénk, úgy az USA külkereskedelmi nyeresége még ennél is több lenne. Az Amerikába bevitt áruk között elsősorban nyersanyagok szerepelnek. Csak Brit-Malayából 48.4 millió font értékben importált nyersgumit az USA. Brit-Nyugat-Afrikából és Malayából kerekén 52 millió font értékű áruval viznek ki többet az Egyesült Államokba, mint amennyit onnan behoznak. Az impérium más államai viszont erősen deficitesek a USA-val szemben. Az Egyesült Királyság 68 millió font, Írország 2 millió, Kanada 23 millió, Dél-Afrika 14 millió, Ausztrália 6 millió, és Hongkong 2 millió font deficittel zárta az Amerikával folytatott külkereskedelmének mérlegét. A tárgyalások most éppen arra irányulnak, hogy az USA csökkentse a nagy külkereskedelmi deficitet és olyan készárukat és félgyártmányokat, amelyeket eddig más országokból hozott be, a brit birodalom államaiból importálja. Ha nem is sikerül az egész 50-60 millió deficitet kiegyensúlyozni, bizonyos, hogy a hiányt igen tekintélyes mértékben csökkenteni fogják. Az Ausztráliával folytatott tárgyalások már eredményre is vezettek és ebben az évben a 6 milliós deficit már 80 százalékkal kisebb lesz.

Az angol külkereskedelmi politikában még egy igen jelentős változás történt, amely különösen Németországot érinti majd közelről. Augusztus 20-án megszűntek az úgynevezett Mc Kenna vámok és mindazokat az árukat, — elsősorban autómobilokat, hangszereket, órákat és filmeket — amelyek a vámtétel alá tartoztak, ezután az Általános Tarifa alapján vámozzák el. Ismeretes az a harc, amelyet az angol autómobilgyárosok ez év tavaszán a német autómobilgyárosok ellen kezdeményeztek. A német kocsi, amelyeket az angol autókénál 30-40 százalékkal olcsóbban lehetett kapni, jelentős versenyt támasztottak a belföldi kiskocsiknak. A parlamentben többször felszólaltak a „dömpingautók” ellen és nemzeti érdekekre hivatkozva követelték a vámok emelését. Az angol kincstár hosszú ideig ellentállt, azonban legutóbb mégis beadta a derekát és mint Oliver Stanley kijelentette: „a hazai ipar védelmében a kormány elhatározta az igazságos vámokat”. Ezek az „igazságos vámok” azt jelentik, hogy szükség esetén a német gépkocsik vámját értéküknek száz-kétszáz százalékára emelik.

Kérdés, hogy a német kormány miképp fog reagálni az angol vámemelésre. A németek autómobilgyáruk az elmúlt években valóban tekintélyesen fejlesztették és gépkocsieksportjuk az elmúlt esztendőben egyre nagyobb mértékben emelkedett. 1938 január elsejétől június harmincadikáig 195.616 autómobil vitték ki külföldre. A múlt év ugyanezen időszakában csak 170.003-at. Ma a német autómobilgyártás 25.6 százalékát exportálja. A külföldre eladott autók értéke 656.900.000 márka volt ebben az elmúlt félévben, míg 1937 első hat hónapjában az export csak 613 millió 200.000 márkára rugott.

Az angol vámemelés híre csak fokozta a német tőzsdéken egy idő óta észlelhető kedvetlenséget. Ez a kedvetlenség máris táján kezdődött és július 18-án érte el mélypontját. Június 25-ike és július 23-ika között a Statistischer Reichsamt jelentése szerint az értékpapírindex 110.63-ról 106.41-re esett. Az utóbbi időben némi javulás volt észlelhető és különösen az orosz-japán fegyverszünet hírére élénkült meg az üzleti élet. Eppen ezért különös volt, hogy a fegyverszünet hírének másnapján már ismét igen nagy, az eddiginél is jelentősebb elkedvetlenedés mutatkozott valamennyi tőzsdén.

A SZADAGURAI RABBIDINASZTIA NYOMDOKAIBAN

A SZADAGURAI CSALÁDI KRIPTAJANÁL

Harmadik cikk

Elöl, a temető bejáratá mellett kis házikó áll, a családi kriptá. Fehérre meszelt falával egy hat, mint egy bucovinai parasztház. Bennt, a sir fölött nagy olajlámpás ég. Azt mondják, 87 év óta ég a lámpás, amióta a caddik meghalt. A sirt nem díszíti semmi, se kő, se cement, se márvány, egy tábla hirdeti csupán, hogy itt, e rögök alatt alussza örök álmát a gósz legnépszerűbb vezére, Reb Szrulcse Rizsener.

A caddik sirjánál

Ennek a látogatásnak profán ize van. Már bánom, hogy ezzel a társasággal jöttem. Büntudatom van. Hát így mennek egy caddik sirjára, fényképezőgéppel, cigarettázza, bármész turisták módjára? Figyelem az arccal, sehol semmi meghatósság. Mintha a szenvedő és reménytelen zsidó tömegek száz esztendőn keresztül nem ebbe az emberbe vetítették volna ki a maguk homályos vágyait és formátlan álmait. Mintha Szadagura sóhse lett volna a gósz központja...

Szurkesz, a Schulverein elnöke, aki vállalta a vezetést, tőzgyökeres szadagurái chaszid. Az apja is az volt, a nagypapa is. Az anyatejfel szívta megukba a chaszid szellemet. Szurkesz ismeri a dinasztia történetét, tud minden mesét és legendát. És mégis lerontja a hatást.

A temetődomb tövében, az országúton mutatták, hogy erre ment a rebe kocsi. Amott tul van a kiserő, három-négy órát időzött ott a rebe, mély gondolatokba elmerülve. Szerencsétlen, elkallódott lelkek megajvitásán dolgozott. „Tikun”-t kerestett számukra. Az udvarban nagy esemény volt a rebe kocsiháza, s a chaszidok szörnyen irigyelték a kocsiat, aki hiszen maundában, szakállas-pájeszen ott feszengett a bakon. Szurkesz erre megjegyzi, hogy a chaszidok a lovakat is irigyelték, s valahányszor a rebe kikocsizott, feltették a kérdést: vajjon ezek a kocsi elé fogott ostoba állatok tudják-e, hogy milyen hatalmas és szent missziót teljesítenek?

S ha a hatás nem tökéletes, Szurkesz megtoldja egy chaszid adomával. Ezt meséli:

— Télen, csikorgó hidegben négy chaszid ül a beszemedresben a kályha mellett. Négy rebe — négy chaszidja. Ülnek a chaszidok és lovakról, a szent rabbik állatjairól beszélgetnek. „Az én rebem — mondja az egyik, — valóban érti a „máásze merkuvu” titkát, az

istálló ajtófélfáján mezúza van felszerelve.” Mire a másik így ligitál: „Az semmi. Az én rebemnél minden péntek délután elviszik a lovakat a mikvébe.” A harmadik arról beszél, hogy az ő caddikjánál a lovak gyeplőt valódi, hamisítatlan „kufi s'majne” cíceszéből készítették. Amikor az utolsóra kerül a sor, ez fölényesen és biztosan kivágja: „Az én rebemnél a lovak sirájmot chápólnak”, (szétkapkodják a szent ételmaradékait). „Di ferd cháp'n sirájm?! — csodálkoznak a többiek. „Igen — válaszolja nyugodtan a negyedik — nur di ferd cháp'n sirájm...”

A kvitli láda tengernyi bánata

A sir fölött láda van, ide kerül be a kvitli, a kívánság-cédula. Ha megtelt a láda, gödröt ásnak a temető valamelyik zugában, elföldelik a papírra írt tengernyi kívánságot, s minden előről kezdődik.

Remélem, nem veszik tőlem rossznéven az égiek, rávitt a kíváncsiság, a ládába nyultam, s a kvitli-tengerből, úgy ahogy jött, legfelülről, kiszedtem egy maréknyit.

Símeul Silvanieiről van kelteve az egyik. Mirjam-Lea fiának az az óhaja, hogy az állampolgársági revizió során rendbenlévőnek találtsanak az iratait.

Egy radcaui anya fiáért könyörög. A kvitlik lakonikus stílusban azért eszedzik, hogy egyetlen gyermeke, Náftuli Herc elmenekülhessen Bécsből. „V'jiguel mikáf kol heuricim”, s szabaduljon meg egyszer s mindenkorra az összes barbárok kezei közül.

„Kelt, Isten segédelmével Secureniben” — mondja egy harmadik. Ez a legmeghatóbb. Menyasszony helyezte a sirra. Völegénye, Elchánan ben Eszter-Ráchel, gáfir (segédrendőr) Palesztinában, az Emek-Chéferben teljesít szolgálatot. Menyasszonyának, aki egy kis beszarabiai városkából jött Szadagurába, az a kérése, hogy óvja a Mindenható az ő völegényét, aki „kizd az ország feltámadásáért” és szíjjenek meg végül a terroraktusok és zavargások, különben ők nem bírnak egybekelni.

De minek folytassam? Az örök zsidó nyomoruság nóája ez. Visszatesszem a ládába. Igaz, aktuális színek is vannak benne, de ezek ugys elmosódnak.

A Rizsener sirjánál, ahol 87 esztendő óta eisírják a zsidó panaszokat, az aktuális színek biztosan elmosódnak...

Miben rejlett a szadagurái ház ereje?

Itt állok a sirnál és bogozom a pszichológiai rejtélyt: miben rejlett Reb Szrulcse Rizsener ereje? Szeretném megkérdezni tőle: hogy csinálta, miképpen csinálta, baj esetén mivel vigasztalta a zsidókat, honnan merítette egy jobb jövőben vetett hitét, egyszerű — mivel fogta meg a milliók tömegeket? Graetz, a nagy zsidó történész megjárta Palesztinát és amikor visszajött, kijelentette, hogy csakis Palesztina látogatása után képes megírni nagy művének néhány fejezetét. Ott, a helyszínen, az Emekben és Gálilban, Jeruzsálemben és az ország mennyi pontján eszmélt rá arra, miért születtek ezen a földön próféták és istenek, évezredek tanok és világvallások. Ott, ahol csak romokat talált, megvilágosodott előtte a zsidó nép történelmi útja. Jómagam napok óta járom Szadagura vidékét, igyekszem fejtetni minden neszt, minden hangot, s mégsem találom meg a dolgok nyitját. Hallgatnak a romok és az arcok, a templomfalak és az emberi szemek, még az olajlámpás se mond semmit, pedig az 87 év óta nem aludt el. A gettók fejedelme úgy látszik a sirba vitte a titkát.

Felteszem a kérdést kiserőimnek. Csupa szakértő, csupa chaszid ösztöni ember. Kap-

nak a kérdés után és ki-ki elmondja a maga véleményét. Így kezdi az egyik:

— Tipikusan monarchista hajlamu nép vagyunk, kétezer év alatt a gósz felduzzasztotta ezeket az érzéseket, s a rizsener igyekezett ezeket kizsákmányolni. Ezért a nagy fejedelmi pompa és az isteni fegyelem. Tagadhatatlanul nagy pszichológus volt, érdekes jelenség, aki előtt mindenképpen térde kell hajtani.

A második így vélekedik:

— Annak tudom be ezt a példánélküli hatást, hogy a messiánisztikus elemet bevitte a mozgalomba. Hiszen előtte is emberfeletti tulajdonságokkal ruházták fel a cadditot. Azt mondták „caddik gajzer v'hakudajs-burich-hi m'kájém”, a caddik elrendeli a dolgokat és az Uristen végrehajtja azokat, de soha senki sem vallotta azt, hogy ő a messiás. Viszont a rizsener több ízben célzott arra, hogy ő a zsidó nép sóvárgott felszabadítója, s mihelyt elérkezik az ideje annak, felfedi magát. Egyszer azt kérdezték tőle, hogy miért nem beszél soha a Messiasról, elődei gyakran említették, mire ő röviden így válaszolt: „Egy példával fogom a dolgot megmagyarázni. Szülők összejönnek, hogy gyermekeik házassága ügyében tárgyalja-

nak. A nászok beszélnek ilyenkor, de a völegény — hallgat.” Ezzel arra célzott, hogy ténylegesen ő a völegény, illetve ő az érokelte fél, a Messias. Más alkalommal azt kérdezték tőle, hogy miért nem utazik Palesztinába, ahogy azt nagypapa híres tanítványa, Reb Mendele Vitebszker tette, mire ő így relett: „Ha én most előjőnék Palesztinába, azt kérdeznék tőlem, miért jöttél ide a te zsidóid nélkül?” Ez ugyancsak azt jelentette, hogy ha egyszer majdan elmegyen Palesztinába, magával viszi az egész zsidó népet, mert hiszen ő, a Messias kell, hogy odavezesse őket...

Mondanak még egy csomó véleményt, egykori feljegyzéseket és szemtanúk elbeszéléseit emlegetik, de egyikben nincs meggyőző erő. A szadagurái ház még mindig várja a maga történetíróját. S most, hogy megvan a távlat, amely az objektív kutatáshoz és értékeléshez szükséges — talán jelentkezni is fog.

A szadagurái rabbiház színes élete

Miközben a rizseneréről szóló különböző véleményeket hallgatom és jegyzem, Szurkesz elkécszül a felvételével. Kár, hogy abban az időben, amikor az udvar fénykorát élte, olyan keveset fotografáltak. Ugy véli, hogy néhány jó felvétel köteteket beszélne, esősorban pedig kidomborítaná a szadagurái ház és a galiciai chaszid dinasztiák közötti különbséget.

— Mert nemcsak imarendben és „szent szolgálát”-ban, felfogásban és életmódban különböztek egymástól. Szembeálló differencia a ruházatkodásban volt. A szadagurái ház tagjai modern ruhákat viseltek, a galiciai rabbik pedig nem nézték ezt jószemmel. Mert kérdem alázattal, mikor látott a galiciai chaszid vasalt gallert az ő caddikján, szép selyemkendővel megkötve, s színes selyem mellyent, aranyláncokkal és zsuzsuvál? Hát lakkozott csizmát? Azt is mesélték, hogy a rebe minden reggel szagos szappannal mossa a kezét. Ki hallott még ilyet, hogy egy csodarábbi szappannal mosakodják, megfésülje szépen a haját és a szakállát, s rövid pájeszt viseljen, amely alig ér a füle közepéig?

— A rebe? Istenem, — az rebe. De a reben is jól öltözködött, s a lányok is kilétek a divatra, s ez mélysegen elkészerítte a jámbor lelkeket. A rebére és gyermekeire azért nem tettek célzást, senki se panaszkodott, senki se zúgolódott. Mindenki tudta, hogy ők leszármazottjai a Dávid-házi királyoknak és így joguk van ahhoz, hogy királyi módon öltözködjének. Csak attól tartottak, hogy a chaszidok is elcsajátítják ezt a viselést, ők is hozzányulnak a pájeszhez, ők is levetik a kaftánt, s felveszik a vasalt inget meg a nyakkendőt, talán hosszú nadrágot is huznak. Az asszonyoknál még hamarabb fog ez menni. Ha a szent család tagjainak szabad, miért nem volna szabad nekik is? Asszonyoknak pedig nem lehet magyarázni. Felszakadnak a zsilipek és elvész a zsidóság. Itt volt a baj oka. Amikor Reb Szrulcse Rizsener Oroszországból Szadagurába költözött, a későbbi nagy háboru már előrevetette árnyékát. Azt hiszem eltaláltam. Nem? No, szóljon már...!

Szurkesznek, ennek a cinikus chaszidnak talán igaza van:

Két oldalról feszegették a gettó kapuit, kintől is, meg bentől is, a berozsádosított, évezredek sarkokon újra fordult az ajtó. A gettó gyermekei egymásután kiosontak.

Egy évezredek épület alapjaiban megregett. S azok, akik az épület épsége fölött örködték, mélységes aggodalommal voltak eltelve.

De nemcsak kintől fenyegetett baj. Bent is végeztek romboló munkát. Az udvarban! A rebenél! A szentélyben!

Amig Reb Szrulcse Rizsener élt, senki se mert szólni. De azután nagy szélvész támadt, harci állásokba helyezkedtek a táborok, megindult az életre-halálra szóló szent háboru.

S bekövetkezett egy olyan tragédia, amelyhez hasonló nem jegyez fel a kétszáz esztendő chaszid históriá.

De erről majd — legközelebb...

Schön Dersó

Hitoktató urak figyelmébe!
A kiképzett és általánosan bevezetett
Edelstein, Carte de Religionea mozaicá
reaprobált III. bővített és javított kiadása, sajtó alatt van.
Librărie MORAVETZ kiadása Timisoara.

A jö...
Ahasvéros...
Bucuresti, aug...
egyik előző számu...
antant konferencia...
dőkérdéssel is fogl...
nen és Krofta...
megbizást arra, h...
nyozzák és diplom...
készítsék elő Gen...
rencia összehívásá...
dására. A Curen...
rint a blédi konf...
mányozás tárgyát...
zete és elhelyezk...
államaiban. Ennel...
hogy a kisantant...
dossziét fog...
fogja ölelni az...
gának számadat...
zölni fogják d...
ciaországgal, A...
sült...
„Ennek megtör...
rentul — ugyan...
igyekezni fognak...
resni a kérdésre...
lágmérteket ölt...
laspontot fogja k...
kérdés emberi és...
bizonyos helyne...
alatt, ahol a zsid...
hetne végtelen é...
nak Európában...
szített anyag bir...
az európai zsid...
lalkozó konfer...
szára ö...
Ezzel a közlés...
Seicar, a lap fő...
ferencia és a zs...
zárcikkben fog...
többek között a...
„A kisantant...
dőkérdést is tan...
ték. Olyan konk...
elhatározó font...
zetközi konferen...
az egyetlen bék...
dást adják meg...
területet juttatv...
annyt ócsárolt...
Németország...
riára is kiterjes...
valóságos kiözö...
tek senkire, n...
ősregi polgár, n...
valamennyit az...
tették. Nem vol...
értelmeben vett...
megtiltani nek...
sát, hogy egész...
üzetésbe, egy v...
zsidók iránt kev...
resésében. A bo...
maian aktuális...
Egy nagy emb...
gyunk és valam...
sorsnak ezzel a...
amely oly véga...
arcélt.
A német intr...
ne szállni nem...
mozgósításával...
gásra itélt nép...
német gyűlölet...
ajánlott vigasz...
hang. Ha Ném...
a zsidókat, más...
szélesre tárják...
berileg minősít...
A na...
Ha így történ...
szélni intoleranc...
kereszténység k...
tagadásáról és

A jövő év tavaszára hívja össze a kisantant a zsidókérdés konferenciáját?

A kisantant-államok zsidóságának helyzetéről hivatalos kimutatást küldenek a francia, angol és amerikai kormányoknak

„Ahasvéros körvonalai drámaifaktualitást nyertek” — írja Pamfil Seicaru

Bucuresti, augusztus 26. Jelentettük egyik előző számunkban, hogy a blédi kisantant konferencia egyebek között a zsidókérdéssel is foglalkozott. Petrescu Comnen és Krofta külügyminiszter kaptak megbízást arra, hogy a kérdést tanulmányozzák és diplomáciai tárgyalások útján készítsék elő Genfben nemzetközi konferencia összehívását a zsidókérdés megoldására. A Carentul újabb értesülései szerint a blédi konferencián beható tanulmányozás tárgyát képezte a zsidóság helyzete és elhelyezkedése a kisantant egyes államaiban. Ennek alapján elhatározták, hogy a kisantant tanácsa

dossziét fog összeállítani, amely fel fogja ölelni az egyes államok zsidóságának adatait, rétegződését, közölni fogják diplomáciai úton Franciaországgal, Angliával és az Egyesült Államokkal.

„Ennek megtörténte után — írja a Carentul — ugyancsak diplomáciai uton igyekezni fognak általános megoldást keresni a kérdésre, amely egyre inkább világméretet ölt. A kisantant azt az álláspontot fogja képviselni, hogy a zsidókérdés emberi és békés megoldása egy bizonyos helynek a kijelölésével a nap alatt, ahol a zsidó nép élhet, — véget vehetne végtelen és felesleges surlódásoknak Európában. Valószínű, hogy az előkészített anyag birtokában

az európai zsidók problémájával foglalkozó konferencia a jövő év tavaszára összehívható lesz.

Ezzel a közléssel párhuzamosan Pamfil Seicaru, a lap főszerkesztője „A blédi konferencia és a zsidókérdés” cím alatt vezércikkben foglalkozik a határozattal, többek között a következőket írva:

Ahasvéros aktualitása

„A kisantant blédi konferenciáján a zsidókérdést is tanulmányozás tárgyává tették. Olyan konkluzióhoz jutottak, amelyet elhatározó fontosságúnak tartunk: nemzetközi konferenciát hívnak egybe, hogy az egyetlen békés és emberséges megoldást adják meg a zsidókérdés számára, területet juttatva teljes szuverénitással az annyit ócsárolt zsidó népek.

Németország a zsidók tervszerű eliminálásával, amit az Anschluss után Ausztriára is kiterjesztettek, a zsidó lakosság valóságos kiűzését idézte elő. Nem néztek senkire, mindegy volt, hogy valaki ősrégi polgár, vagy újonnan bevándorolt, valamennyit azonos bánásmódban részesítették. Nem volt szükség egy szorosabb értelemben vett kiűzésre. Eleget volt megtiltani nekik foglalkozásuk gyakorlását, hogy egész családok induljanak száműzetésbe, egy vendéglátóbb égbolt, egy a zsidók iránt kevésbé ellenséges ország keresésében. A bolygó zsidó képe ismét drámaian aktuális körvonalat kezdett öltetni. Egy nagy emberi tragédia szemtanúi vagyunk és valamennyien borzadva állunk a sorsnak ezzel az állandóságával szemben, amely oly végzetesen övezi a zsidó faj arcát.

A német intranzigenciával szembe lehetne szállni nemcsak humanitárius tollak mozgósításával, ha erre az örök bolyongásra ítélt néppel szemben megnyilatkozó német gyűlöletre más országok által felajánlott vigasztalás elánja volna a visszhang. Ha Németország egyrészt kiűzné a zsidókat, másrészt az összes országok szélesre tárják kapuikat előttük, hogy emberileg minősítsék a német politikát.

A nagy nemzetek kétszínű játéka. Ha így történt volna, lehetett volna beszélni intoleranciáról, embertelen akcióról, a kereszténység könyörületes szellemének megtagadásáról és mindarról, amit az emberiség

remegő felháborodása odavághatna. Ezzel szemben lezárták a határokat és kemény rendőri intézkedésekkel akadályozták meg a Németországból elmenekült zsidók befogadását. Még ha az olasz sajtónak a zsidóság elleni szörnyű kampánya nem is egyéb, mint udvariassági tény Németország antiszemita politikájával szemben, Amerika, Anglia, Franciaország miért zárták le kapuikat és miért nem hagyják beutazni őket?

Az eviani konferencia csak szemforgató retorikát nyújtott, de más eredménye nem volt, mint az általános óvakodás minden zsidó szaporulattól. Ha régi elhelyezkedésü, történelmileg kikristályosodott, kulturálisan kifejlődött és szilárd államrendezések nem találják közömbösnek, hogy a zsidók arányszáma növekedik-e, vagy sem, — milyen joggal gyalázzák az állami kialakulás, a történelmi kikristályosodás, a saját kultúra kifejlődésének kezdeti stádiumban lévő fiatal nemzeteket, amelyek veszélyesnek merészleik minősíteni a zsidó elem szaporodó arány-

számát? Quod licet Jovi, non licet bovi? Sokkal indokoltabb a védekezése egy kis nemzetnek, amelyet számszerűleg és gazdaságilag elárasztottak a zsidók, mint a nagy nemzetek kétszínű játéka, amelyek nevésgesen kisszámú zsidó lakosság ellenére is oly szigorú karantént állítanak fel a zsidók letelepedésével szemben.

Zsidó menekültek Svájcban. Midőn alig ezer szerencsétlen, Ausztriából kiűzött zsidó menekült került el Svájcba, az igazságügy és rendőrmisztériumok konferencia összehívását tartották szükségesnek, amely kimondta, hogy ezen zsidók csak átmenetileg tartózkodhatnak Svájcban, foglalkozást nem üzhetnek és Svájcban nem áll módjában újabb menekülteket befogadni. A konferencia leszögezte, hogy az országba való szabálytalan bejutásoknak véget kell vetni. Ha a menekültek ennek ellenére is behatolnának, azonnal vissza kell őket német területre. A kormány örködni fog azért, hogy az ellenőrzés minden lehető esz-

Felmentette a katonai törvényszék a bombamerénnyel vádolt tizenegy éves jeruzsálemi kisleányt

Paradicsom helyett bombát véltek látni Rachel Kuka kezében az arab tanak

A Jeruzsálem, augusztus 26. Hétfőn tárgyalta a jeruzsálemi katonai törvényszék a tizenegy éves Rachel Kuka és a tizenhétéves Eljahu Michali perét, akiket tudvalevően azzal gyanúsítottak, hogy részük lett volna a néhány héttel ezelőtt a jeruzsálemi Jaffa-kapunál történt súlyos bombamerénnyelben, melynek négy arab esett áldozatul.

Néhány nappal ezelőtt a romániai sajtóban is megjelent egy híradás, mely szerint a tizenegy éves kisleányt halálra ítélték volna. Az első pillanattól kezdve fantasztikusnak tűnt a hír, egyrészt a vádolt kiskorúsága, másrészt az ellene emelt vád alaptalan volta miatt. A Zsidó Távirati Iroda mai jelentése részletesen beszámol a jeruzsálemi hadbíró-sági tárgyalásról és ebből kitűnik, hogy a kisleányt nemcsak hogy nem ítélték halálra, hanem felmentették a vád és annak következményei alól.

A tárgyalás a Jaffa-kapunál történt merénylet szemtanúinak kihallgatásával vette kezdetét. A bíróságot próbálták kicsikarni a vád tanuitól, akik állítólag látták a merénylet elkövetését annakéve, hogyan történt az. A gyermekek paradicsomot dobáltak a Jaffa-kaputól nem messzire és ezt látták a szóbanforgó tanak. A kihallgatás során azonban kiderült, hogy olyan távolságról és abból az irányból, ahol a gyermekek álltak, semmiesetre sem eshetett a bomba.

Knicht rendőrtiszt hivatalos fegyverszakértő vallomásaiban kifejtette, hogy véleménye szerint a bombát nem dobták, hanem az autóbusz egyik ülése alatt rejtették el, amely a robbanás idején haladt át a helyszínen.

Ezzel szemben két arab tanu azt mondta, hogy látta, amint a kis Rachel Michalnek nyújtotta át a bombát. A két tanu azonban összezavarodott a keresztkérdések között és vallomásuk tele volt ellentmondásokkal. Az egyik azt mondta, hogy hallotta,

amint a kisleány futás közben jiddisül azt kiáltotta: „oj mame!”. A tárgyalás folyamán viszont kiderült, hogy a kis Rachel, aki bagdadi születésű, egy árva szót sem tud jiddisül.

Miért utasították ki Bécsből Kendrick angol kapitányt?

Meghurcolt zsidókat vett védelmébe az angol konzulátusi tisztviselő és ezért idézte magára a náci gyűlöletet

Párizs, augusztus 26. A Pariser Tageszeitung bécsi tudósítója rendkívül érdekes tudósítást közöl Thomas Kendrick kapitány angol konzulátusi tisztviselő Bécsből történt kiutasítása kapcsán. Néhány nappal ezelőtt az Új Kelet is megírta, hogy kémkedés vádjá címén utasították ki Németországból a bécsi angol konzulátus tisztviselőjét és a kiutasítás ellen az angol kormány diplomáciai uton tiltakozott a berlini külügyminisztériumnál.

Kendrick kapitány már megérkezett Londonba és elmondotta letartóztatásának és kiutasításának körülményeit. Az angol közvélemény egy pillanatig sem hitt az ellene emelt kémkedési gyanúsításban. Londonban jól tudják, hogy a náci körök régóta ellenszenvvel viseltetnek a 18 év óta Bécsben élő angol tisztviselő iránt, miután az egyáltalán nem leplezte, mennyire visszatartózkodó a Harmadik Birodalom uralkodási módszerei.

Nemrég komoly konfliktusra került sor Kendrick kapitány és a náci hatóságok

között. A bécsi angol konzulátus épülete előtt nagyszámú, kivándorolni akaró zsidó várakozott, hogy vizumot kapjanak. Az utcán álldogáló embereket molesztálni kezdték a náci és ukrai tisztogató munkára kényszerítették őket. Az angol konzulátusi tisztviselő erre „özbélpétt és formálisan megakadályozta, hogy a konzulátus előtt várakozó zsidókat ilyen megalázó munkára hurcolják. A náci ezért természetesen nagyon megharagudtak rá és már akkor nyilvánvaló volt, hogy mindent el fognak követni Kendrick százados eltávolítása érdekében. Erre azonban nem volt meg a lehetőségük. Ezért kellett kitalálni a kémkedési vádat, ezt a teljesen abszurd gyanúsítást, hiszen az angol titkos szolgálat, ha már kémkedni akar, semmiesetre sem hivatalos diplomáciai embereket használ fel erre. Ezt éppolyan jól tudják Bécsben is, mint Londonban minden eszköz jó volt arra, hogy a gyűlölt angol eltávolítsák Bécsből.

A mai helyzet nem tartható. A zsidókérdés létezik. Ennek megállapítása nem jelent ellenséges indulatokat egy néppel szemben, mely arra van ítélve, hogy maga után cipelje Ahasvéros árnyékát, a bolygó zsidó kimondhatatlanul tragikus árnyékát. A zsidókérdés létezésének megállapítása a politikai előrelátás kötelező ténye. A kisantant tanácsa nemzetközi konferencia összehívását tartja szükségesnek a zsidó nép területi problémájának megoldására, egy olyan földrajzi tér kijelölésével, amely lehetővé teszi a zsidó állam létesítését a palesztinai nemzeti otthonon kívül. Zsidó államot, ahol a zsidó nép végleges választ adhat arra a vádra, hogy csak parazita módon élhet. A mai helyzet nem tartható fenn tovább: mindennapos élik és sehol sem fogadják be őket. A kérdés létezik, mert a Németországból és Ausztriából kiűzött zsidók nem találnak menedéket egyik országban sem, amely az antiszemita politikát az emberséges megértésének minősíti. A kérdésnek egyetlen megoldása van: zsidó állam létesítése saját területén. Egy nemzetközi konferencia lehetővé tenné az azonnali megoldást. Ahasvéros, a bolygó zsidó is megpihenhetne saját országában, amelyet ő maga teremt, ő véd meg és gazdagságát is ő teremti meg munkájával.

A kisleány, aki törekény, sápadt teremtés és fiatalabbnak néz ki, mint amilyen, megdöbbentő benyomást tett a bírakra a tárgyalás folyamán. A betlehemi női fogházban eltöltött hetek különösen megviselték. Julius és-an szállították be ide és az itt töltött napok látható nyomokat hagytak külsején. Jelentő, hogy az első rendőrségi kihallgatás során, amikor a merénylet lefolyása és a bomba kapcsán intéztek kérdéseket hozzá, ezt felelte: „En nem tudom mi egy bomba”.

A tárgyalás ebédszünetében a katonai törvényszék elnöke egy tábla csokoládét hozott a kisleánynak.

A tárgyalás után a törvényszék rövid táncoskóros után, anélkül, hogy meghallgatta volna a védelem tanuit, felmentette Rachel Kukat és Eljahu Michalit az ellenük emelt vád alól.

Másfélmilliárd lejre emeli fel alaptőkét a román Telefon-társaság

A Román Telefonsársaság most tartotta meg évi közgyűlését, amelyen elhatározták, hogy a társaság jelenleg egymilliárd lej alaptőkét másfélmilliárd lejre emeli fel, egy, vagy több részleges emisszió által.

Davila Színház

Már csak egy előadás lesz: **NEZZE MEG!** Augusztus 27-én, szombaton este 9 órakor.

Amiről két ezredév beszél

Dráma 3 felvonásban, 8 képen.

Irták: Dr Szentkirályi Samu és Lengyel Rudolf.

Az új idők legérdekesebb feldolgozása drámája. Gyönyörű díszletek, korhű képek, 60 főnyi szereplő. Olcsó helyárak, jegyadóval 26—66 lejig.

HIREK

Minden gyermek.
ma és holnap délután 2 órakor elmegy a
Royal slágermozgóba, hogy megtekintse a
Vidám társaság és Micky
műsort. Lei 7 és 12 plus 5.

— **Időjárás:** 2-3 milliméterrel emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet az ország nyugati felében, többnyire derült égbolt délen és keleten, enyhe nyugati légáramlás, lassu hőemelkedés, esők nyugaton. A bucsesi hegyeiken tegnap havazott.

— **Két büncselekményt kivontak a katonai hatóságok hatásköre alól.** Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lapban ma megjelent rendelet törvény értelmében a büntetőtörvény-253-ik szakaszának első bekezdésében és 494-ik szakaszának első bekezdésében meghatározott bántalmazási és fenyegetési esetek, amelyek a katonai bíróságok hatáskörébe tartoznak, az 1932 februári ostromállapot törvény 3-ik szakasza értelmében, áttételtnek a polgári bírói fórumokhoz a fenti törvény-cikkelyekben az állami méltóságok és hivatali teendőikben lévő tisztviselők ellen intézett fenyegetések kivételével, mely esetek továbbra is a katonai bíróságok hatáskörébe tartoznak. A dekrétum érvénytelenségével a meghatározott ügyek aktácsomóit átteszik a polgári bíróságokhoz, bármilyen stádiumban is legyen az ügy.

PURGEN DR. BAYER
(PURGO) 25 darabot tartalmazó eredeti dobozban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozban az
ideális hashajtó

— **A palesztinai terrorcselekmények krónikája.** Jeruzsálemből jelenti a Zsidó Távirati Iroda. Az utóbbi napokban több helyen követték el újabb merényleteket a terroristák és keveredtek harcra az angol karhatalommal. A telavivi Barnett ucon felrobbant egy bomba, amelyet Jaffa felől dobtak el. A robbanás következtében a nyolcéves Shabbatai Prienta meghalt, tizenkétéves bátyja, Jichak pedig súlyosan megsebesült. Két idősebb polgár könnyebb sérüléssel szenvedett. Akkó közelében újabb ütközet folyt le egy terrorbanda és a katonaság között, melynek során legalább tizenhárom arab vesztette életét, a sebesültek száma viszont sokkal nagyobb. Egy angol katona elesett, egy tiszt és három katona megsebesült. — Az athliti foglyorátor ellen merényletet kíséreltek meg a terroristák, hogy kiszabadítsák az ottani arab foglyokat. A merénylet megsebesült, ezzel szemben bosszúból elrabolták és magukkal hurcolták Leiserovitz zsidó rendőrspektort, Bruria nevű feleségét, annak tizenhárom éves hugát, Jifrach nevű hét éves fiát és Haggai nevű két és fél éves gyermekét. Elcipelték továbbá a rendőrspektor sógorát, Eljachu Kurchinert is. Összesen hat családtagot hurcolták el. Ez a merénylet az egész országban óriási megdöbbenést keltett. A rendőrség széleskörű nyomozást indított be az ember rablók kézrekerítésére. A rendőrkutyák a Karmel hegyen levő Dalith el Karmel faluig követték a nyomokat és itt keresték a tetteseket. — Nabluzaiban, ahol nagy razzliákat rendeztek a hatóságok, közel kétszáz arabot tartóztattak le. Jeruzsálemben az a hír járja, hogy háromszáz arab terrorista hatolt be Transzjordániából Palesztinába. Tibériás óvárosát bekerítették a katonák és motozásnak vetették alá az összes ottlako férfiakat. Negyvenet közülük letartóztattak. — Beisan közelében egy arab terrorbanda megtámadott egy katonai páncélaútot. A katonaság visszalőtt a támadókra és négy terrorista agyonlőtt. — Beiruthból olyan hírek érkeztek Jeruzsálembé, hogy szeptemberre általános arab felkelést akarnak előkészíteni a terroristák Palesztinában. Palesztinában, Szíriában és Irakban toboroznak fiatal harcosokat. Fauzi bey Kankadji, a hírhedt terrorista vezető, tárgyalásokat folytat a palesztinai terrorista vezetőikkel abban az irányban, hogy újra átvegye a palesztinai terrorcsoportok vezényletét. Követeli azonban, hogy az összes terrorbandák vessék alá magukat az ő parancsnokságának és az összes pénzek kezelését is adják át neki. Ekörül azonban ellenléteket dunnak a terrorista vezetők között. — Ugyanekkor a Daily Mail tudni véli, hogy a jövő hónap elején újabb három angol regiment érkezik Palesztinába, összesen kétezer emberrel. Ha ez sem volna elegendő, úgy még egy regimentet küldenek és így tízezer főre fog nőni a palesztinai angol haderők létszáma. Ezenkívül négy egyiptomi gyalogbatalion és két lovas regimentet is készenlétben tartanak, hogy bármelyik pillanatban Palesztinába vonuljanak.

— **A jugoszláv patriárka látogatába jön a patriárka-miniszterelnökhöz.** Bucurestiből jelentik: A jugoszláv patriárka október folyamán felkeresi Miron Cristea dr román patriárka-miniszterelnököt.

— **Holnap temetik Grigore Filipescut.** Bucurestiből jelentik: Grigore Filipescu holnap temetik el. Mivel az elhunyt elutazása előtt azon óhajának adott kifejezést, hogy az országban hamvasszák el, barátai elhatározták, hogy holttestét most vagy később hazahozatják. A bucsuresti lapok megállapítják, hogy Grigore Filipescu legfőbb jellemvonása a becsületesség és lelkierő volt. Inkább levonta minden következményét intranzigens magartartásának, minthogy egy lépést is hátráljon. Szegényen és adósságok hátrahagyásával halt meg, mert nem akart a konverzió előnyeivel élni. Ha még öt évig élt volna, minden adósságát rendezte volna.

— **Nizzai ibolyák, az 1938. év legszebb operett slágere, főszerzőben Erna Sack, a világhírű operaénekesnő, ma az Edison mozgóban.**

— **Megjelent a „Széphalom” új száma.** A Széphalom új száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Walter Gyula A mi utunk címmel irt vezető cikket. Kibédi Sándor Mária román királyné irodalmi tevékenységét méltatja. Bárd Oszkár, Dálnoki Nagy Lajos, Szalay Máttyás, P. Jánosy Béla és Imecs Béla szebbnél szebb versekkel szerepelnek. Málnásy Tivadar, Gyallay Pap Sándor és Tövisi Géza érdekes novellákat irtak. Kibédi Sándor, Goga Octavian Petőfihez irtott versét fordította le, míg Bakóczy Károly Richard Dehmel verseiből ültetett át kettőt. Rendkívül érdekes Szabó Dezső Új rópiratának az a szemlényve, amelyben Magyarország a szomszéd népekkel való megegyezését sürgeti, hasonlóképpen dr. V. Nistor cikke az „Idők szava” címen, amelyben a román-magyar kulturközeledek mellett foglal állást. Gazdag szemleorovat egészíti ki a tartalmas számot, amelynek ára 15 lej.

— **Tilea ebédet adott Lansbury tiszteletére.** Bucurestiből jelentik: V. V. Tilea, az angol-román társaság elnöke tegnap ebédet adott Lansbury angol képviselő tiszteletére.

— **Sírköavatás.** Folyó hó 28-ikán, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az új orth. temetőben néhai Schwartz Ignác sírkövének avatása, amelyre a rokonokat, barátokat és ismerősöket ezuton hívja meg a család.

Schwartz Menyhértné
orth. zsidó leánynevelő intézete
internátusa Oradea,
Str. Ep. Ciorgariu 8. Telefon 12-11.

— **Bűnvádi eljárás az alkalmazott állampolgársági bizonyítványának visszatartása miatt.** Temesvárról jelentik: Ritka érdekességű bűnpert tárgyalat a temesvári törvényszék, amely előtt Fuchs Sándor kereskedő szerepelt vádlótként. Fuchs még évekkal ezelőtt alkalmazta üzletében Haas Salamon mármaroszigeti kereskedősegédet, akit két évvel ezelőtt elbocsátott szolgálatából. Elbocsátása után Haas feljelentést tett volt főnöke ellen az ügyészségen. A feljelentés szerint Fuchs elrejtette alkalmazottjának állampolgársági igazolványát, ami a többi személyi iratokkal együtt birtokában volt. Haas több ízben követelte a bizonyítványt, főnöke azonban visszatartotta azt, hogy kellemelenséget okozzon neki. A kereskedősegédet — a feljelentés szerint — valóban kar érte az állampolgársági bizonyítvány hiánya miatt, mert nem tudott állást vállalni. Ezért egykori főnökének megbüntetését és jelentős kártérítési összeg megítélését kérte. Az

Jön
505 a csikkal!...

ügyészség behatóan foglalkozott a feljelentés vádjával, majd a megejtett vizsgálat alapján közokirathamisításnak (plásmuire de acte publice) minősítette a kereskedő eljárását és vádat emelt ellene. A törvényszék már több ízben tárgyalást tűzött ki az ügyben, de a peres felek nem jelentek meg egyszerre a bíróság előtt és így két éven át nem lehetett megtartani a főtárgyalást. Végül is a panaszos távollétében tartott tárgyalást a törvényszék, amely előtt Fuchs kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert a kérdéses állampolgársági bizonyítványt később átadta a panaszos anyjának. A kihallgatott tanuk is igazolták, hogy Fuchs valóban átadta Haas anyjának az állampolgársági bizonyítványt és csak néhány napig tartotta vissza magánál. Az elhangzott tanuvalomások alapján a törvényszék büncselekmény hiányában felmentette a megvádolt kereskedőt. Az ítélet jogerős.

— **Comnen külügyminiszter körutazása a dalmát partokon.** Bucurestiből jelentik: Comnen külügyminiszter, Ducscs jugoszláv követ, Franges külügyminisztériumi osztályfőnök, Dimancescu londoni sajtóattasé és Cesianu külügy kabinetfőnök a Petica yacht fedélzetén körutazást tettek a dalmát partok mentén. A yachtot Sztojadinovic bocsájtotta kollegája rendelkezésére. Az összes dalmát kikötőkben, Splitben, Trogirban, Lahvarban, Dubrovnikban és Kotorban, a külügyminisztert és kíséretét a helyi hatóságok fogadták. Comnen hosszasan tanulmányozta a ragusai irattárakat, amelyek számos román történelmi vonatkozású okmányokat tartalmaznak. Csütörtökön este Dubrovnik polgármestere vacsorát adott Comnen tiszteletére. A körút holnap ér véget, a külügyminiszter vasárnap érkezik vissza Bucurestiba.

— **Egyelőre fogságban marad a temesvári munkakamara volt elnöke.** Temesvárról jelentik: Vulpe Stefan, a temesvári munkakamara négy éven át volt elnökének bűnyűgyében érdekes fordulat keletkezett. Mint ismeretes, Vulpet különböző visszaélések vádja miatt két hónappal ezelőtt letartóztatták az ügyészség és azóta is vizsgálati fogságban ül. Az ügyészség már el is készítette vádiratát, amely szerint Vulpe a reabizott közpénzekkel sáfárokodott és nagyobb tételekben megkárosította az államot. Közben az ügy iratai felkerültek a munkaügyi minisztériumhoz, amely most átiratot intézett az ügyészséghez és közölte, hogy megállapítása szerint Vulpe működése révén nem károsította meg az államot és ezért a minisztérium a maga részéről nem támaszt vele szemben semmiféle kártérítési igényt és megbüntetését sem kéri. Vulpe védője, Brudariu Adrián ügyvéd újabb szabadlábrahelyezési kérelemmel fordult a vizsgálóbíróhoz, miután előzőleg a letartóztatási végzést a tábla is helybenhagyta. A vizsgálóbíró ezuttal elfogadta az ügyvéd érveit és „erkölcsi biztosíték” ellenében elrendelte a volt munkakamara elnök szabadlábrahelyezését. A vizsgálóbíró döntése ellen viszont az ügyészség jelentett be fellebbezést és így Vulpe egyelőre még fogságban marad.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Kugler Zsigmondot, a satumarei Zs. N. Sz. társelnököt, valamint a Foncierá biztosító satumarei vezértilkárát. Edesanyja szűli. Wéber Gizella 74 éves korában Satu-Maren rövid szenvedés után elhunyt. Temetése a város cionista társadalmának osztatlan részvéte mellett szerdán ment végbe. Az elhunytat gyermekei: Kugler Zsigmond Satu-Mare, Kugler Richard Bucuresti, özv. Faragó Jenőné Kecskemét, Pappné Kugler Julia, valamint menyei és unokái gyászolják.

— **Szeptember 15-én kezdődik a tanév.** Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium intézkedett, hogy a tanév szeptember 15-én vegye kezdetét. Szeptember 1. és 15. között tartják meg a javító, felvételi és magánvizsgákat. Szeptember 15-én reggel zászlófelvonás, országos műsor és istentisztelet vezet be az iskolákat. A tanítás 16-án reggel 8 órakor kezdődik. A tanárok szeptember 1-én kötelesek jelentkezni.

MA AZ EDISON MOZGÓBAN a Nizzai ibolyák.

— **Fejér Sándor hegédühangversenye Sepsziszentgyörgyön.** A kolozsvári Goldmark zenekar hangversenymestere Fejér Sándor hegédülművész szerda este tartotta a Sepsziszentgyörgyi Izr. Nőegylet székházában zsúfolt hallgatóság előtt egyetlen hegédühangversenyt óriási siker mellett. A műsor, melynek java részét a héber szerzők műveiből állította össze, őszinte tetszést váltott ki a jelenvöltek között. Vivaldi és Wienawsky versenyművei után, melyet óriási tetszés mellett adott elő a kitinő fiatal művész, Ravel, Achron, Kreisler és Hubay szerzeményeit is interpretálta. Különösen Hubay Csárda jelenete váltott ki nagy hatást, melyben Fejér Sándor csillogtatta briliáns virtuozitását és fejlett technikáját, igazolva, hogy hallhatatlan mesterének Hubay Jenőnek méltó tanítványa. A ráadásul adott Rinskitj-Korsakov Hindu dal és a Rebezen tanzt héber melódia sokaknak könnyeket csalt a szemébe. Fejér Sándor ezuttal izelítőt adott a zsidó folklorikus zenéből, mely ezigideig nálunk teljesen ismeretlen volt. A zongora kíséretet Weiss Ilona brassói zongora művész látta el a töle megszokott izelésel és művészetével. (F. L.)

CSALÁDI ÉRTESSÍTŐ

Steiner Dusi Arad és Schwarzberger Andor Bistrița jegyesek.
M. k. é. h.

Spitz Lucika Bistrița és Jakab Mózes Cluj jegyesek.
M. k. é. h.

Friedmann Izidor aradi borkereskedő leányát, Anelkát eljegyezte Fogel Izsó, a pecicai Gizella-malom tisztviselője.

Reichenberg Anna Oradea és Richtmann Jenő Ceica jegyesek.
Minden külön értesítés helyett.

Hermann Bettyke Medias és Rosenberger Sándor Oradea-Simleuul Silvaniei jegyesek.

Eder Hedyt Oradea eljegyezte Lób Béla Iclod.
M. k. é. h.

Weinberger Lea Bistrița-Oradea és Löwinger Mendel Tásnad ezuton hívják meg rokonalkat, barátalkat és jóismerősöiket az Oradean (Fuchs Mór u. zsinagóga udvarában) aug. 28-án, vasárnap délután 5 órakor tartandó egybekelési ünnepélyükre

Goldberger Klári Marghita és Weisz Ervin Lipova jegyesek.
Minden külön értesítés helyett.

Tevjovits Olga Cehul Silvaniei és Gottlieb Hermann Dej jegyesek.
Minden külön értesítés helyett.

Az esküvőjük alkalmával kifejezett jókívánságokért ezuton tolmácsolja köszönetét Fischer Sándor és neje.

— **Mérnöki törvény magyarul.** Dr. Mandel Fordító Irodájában, Cluj, Memorandului 24. 40., vidékre 50.— lei.

— **Jön, jön az Edison mozgóba a Sárga Bestia.** Főszerzőben Inkisinnof.

— **Temes tartomány új postafelügyelője.** Temesvárról jelentik: A nyugalomba vonuló Golumbovici Viktor postafelügyelő helyére a vezérigazgatóság Cojocariu Nicolae-t, mint Temes tartomány postafelügyelőjét nevezte ki. Cojocaru felügyelő helyettese Barbulescu Petre lett, míg a felügyelőség ellenőre Ionescu Gheorghe. Az újonnan kinevezett postai főtisztviselők már elfoglalták hivatalalkat.

Jó és HIR

Mr. Shaftsbey szerkesztője későre, — csak épp a hoz jutni kérdés engem a kérdés helyzetét illetően. A szerkesztő iratok hevernek a ja elismerés ha statumról van szózen nyilatkozik. Chronicle leközödeletet „Goda A hírek Romániában” chapol (London News From Romania) tele. — Az angol Mr. Shaftsbey öfelsége Károly periódusát, amely után vette kevélemény itt, Romániában.

Mr. Hodess, a Cionista Szerve szerkesztője, aki jában kerestem momra semmi tilletve a felosztás. — Most vajud mondja — és elsenkism tudja, lesz. Talán magosztási bizottság demondák kerinban semmi bizt kell várunk a elkészül a bizotts valatos nyilatko álláspontját a letermészetesen le szizák mögött, van Weizmannak fejlesztéseket tesz.

Mr. Hodess polasz antiszemita sajt. Iróasztalán fesa della Razzia lap, amelynek T szemita irányzat pillap főszerkesztet ilapja új org antiszemitizmus és Mussolini utas elküldték az őssz mére, hogy „a sz szerepet vigyen lap Caracalla és Caracalla, írja a latin származású ciákban lakó ki okozta a római ha Caracalla té az erkölcsileg és rodalom bukását. Szerkesztőm le tétlenül menjek doni zsidó negye valami különlege a különbség a W ni körutak (nem anyni, hogy az csak egy árnyal jában alig lehet jelebb keleties. Tul a whitechape bak. Mr. Sterné a pesti Stern há 200 lejért nagyo. Itt ismerkedte doktorral, aki a történelem tan rópában, hogy kákat szerezzen. Church and the J (Az egyház és

JÓ és ROSSZ HIREK két londoni zsidó lap- szerkesztő asztalán

Látogatás a Whitechapelben és a British Muzeumban. Grayzel doktor a filadelfiai zsidó történész és Jakob Epstein, Anglia legnagyobb szobrásza

London, augusztus hó
Mr. Shaftsbej, a „Jewish Chronicle“ szerkesztője készséggel áll rendelkezésemre, — csak éppen, hogy nem tudok szöveghez jutni kérdéseimmel, mert ő ostromol engem a kérdéseivel a romániai zsidóság helyzetét illetően.

A szerkesztő ur asztalán bucaresti táviratok hevernek éppen. Jó hírek — mondja elismerés hangján. Az új kisebbségi statutumról van szó, amelyről igen kedvezően nyilatkozik Mr. Shaftsbej. A Jewish Chronicle lekötölte az egész törvényrendeletet „Good News From Rumania“ (Jó hírek Romániából) cím alatt és a Whitechapel (London zsidó negyede) a Good News From Rumania plakátokkal van tele.

— Az angol közvélemény — mondja Mr. Shaftsbej — bizakodással kíséri a főfelsége Károly király uralkodásának új periódusát, amely a Goga-kormány bukása után vette kezdetét és az az általános vélemény itt, hogy új éra kezdődött Romániában.

Mr. Hodess, a New Judea, az angliai Zionista Szervezet hivatalos lapjának szerkesztője, akit a szervezet tágas irodájában kerestem fel, nem mondhat számomra semmi újat a Palesztina-politika, illetve a felosztás kérdéséről.

— Most vajudik az egész kérdés — mondja — és ebben a vajudó állapotban senkinek sem tudja, hogy tulajdonképpen mi lesz. Talán maga Chamberlain sem. A felosztási bizottság tervéről különböző mendemondák keringenek, amelyekből azonban semmi biztosat nem lehet tudni. Be kell várnunk a szeptember végét, amikor elkészül a bizottság jelentése és akkor hivatalos nyilatkozatban fogja leszögezni álláspontját a londoni kormány. Addig természetesen heves harcok folynak a kuliszok mögött, amelyekben oroszlanrésze van Weizmannnak, aki valóban hősiességű erőfeszítéseket tesz.

Mr. Hodess aggasztóbbnak tartja az olasz antiszemitizmus új megnyilatkozásait. Íróasztalán fekszik éppen a „La Difesa della Raza“ (Fajvédelem) című heti lap, amelynek Telesio Interland, az antiszemita irányzatú „Tevere“ című nagy napilap főszerkesztője a kiadója. A Tevere hetilapja új organum, amely kizárólag az antiszemitizmus népszerűsítésére létesült és Mussolini utasítására a lap első számát elküldték az összes tanítók és tanárok címére, hogy „a fasiszta iskola is vezető szerepet vigyen az olasz fajvédelemben. A lap Caracalla császár fényképét is közli. Caracalla, írja a lap, aki fajilag nem volt latin származású, jogokat adott a provinciákban lakó különböző fajoknak és ez okozta a római birodalom bukását. (Mint a Caracalla tényleg előmozdította volna az erkölcsileg és politikailag lezüllett birodalom bukását.)

Szerkesztőm lelkemre kötötte, hogy feltétlenül menjek el a Whitechapelbe, a londoni zsidó negyedbe. Azt hittem, hogy valami különleges fogok ott látni. Nos, a különbség a Whitechapel a többi londoni körutak (nem utcák) között csupán annyi, hogy az előbbi egy árnyalattal (de csak egy árnyalattal) piszkosabb. Valójában alig lehet jiddis szót hallani, legfeljebb keleties kiejtéssel beszélnek angolul a whitechapeliek és vendéglők drágák. Mr. Sternnél a Mansell streeten (nem a pesti Stern bácsi a Dob utcából) már 200 lejért nagyon jól lehet ebédelni.

Itt ismerkedtem meg Solomon Grayzel doktortal, aki a philadelphiai egyetemen a történelem tanára. Március óta van Európában, hogy új könyvéhez forrásmunkákat szerezzen. Első munkája „The Church and the Jews in the 13-th century“ (Az egyház és a zsidók a 13. században)

világszenzáció volt, mert bebizonyította, hogy a 8-ik században még szabad zsidók a kereszties háboruk után nem a pápák zsidóellenes bullái, hanem az egyes országok klerikális magatartása miatt kerültek a ghettóba.

A 8-ik században a zsidó szabad polgár volt, de az a szó, hogy zsidó, már akkor annyit jelentett, mint kereskedő. Az egyház és a fejedelemségek szabad kezét biztosították nekik foglalkozásukban, de csak azért, mert nem volt más, aki kereskedelemmel foglalkozott volna. Legjobb ban bizonyítja ezt az a tény, hogy később a kereszties háboruk után, mikor az olaszoktól a többi népek is meg tanulták mit jelent a kereskedelem, konkurrensüket látták bennük és megkezdtek a kizsírításukat, idővel ghettóba kényszerítésüket. Amíg szükségük volt rájuk, addig tartották őket, de mihelyst a „mór“ megtette kötelességét, kidobták.

A 13-ik század szomorú történetét már

Részvénytársaság keres azonnalra

2-3 butorozatlan szobát

központi fekvéssel iroda céljára. Ajánlatok „Jó bérlő“ jellegre román nyelven a kiadóba.

csak a szomorú párhuzam miatt is fel kellett elevenitenem, hiszen Magyarországon ugyanez játszódik le most, ahol új kereskedő-nemzedéket akarnak nevelni és a zsidókat a 20 százalékos törvényekkel teljesen ki akarják szorítani a kereskedelmi életből.

Mr. Grayzel révén ismerem meg a British Muzeumban a legnagyobb élő szobrászt, Jakob Epsteint, aki newyorki származású lengyel zsidó szülők gyermeke. Epstein finom artisztikus feje már maga a művészet. 25 éves korában jött Londonba, ahol egyik rendelést a másik után kapta. Több, mint 30 évi állandó munka után érte el az idén legnagyobb sikerét: a veleneli nemzetközi képzőművészeti kiállításán az angol művészetet egyedül ő képviselte. Epstein ma 58 éves.

Londonban havazott ma. Az Albert-

Victoria muzeum könyvtárában csak négyen ültünk. Ebben a hatalmas könyvtárban (a könyvtárnak csak szépművészeti munkákból 200.000 könyve és 250 ezer fotográfiája van) szinte groteszknek tűnik ez a négy ember.

Az egyik ur Kensington városrész egyik templomának a papja és az illusztrált Rasi-könyveket tanulmányozza. (Rasi születésének 900-ik évfordulója 1939-40-ben lesz. Mondják, hogy a newyorki zsidó hitközség soha eddig nem látott pompás kiadásban akarja kiadni munkáit.) Két diák ül még itt, akik amint hallom tőlük, az itteni zsidó muzeum történetéhez keresnek adatokat.

Nem tudom: pusztán véletlen-e, hogy itt mindenki judaisztikával foglalkozik, vagy hittétel akar lenni az örök zsidó kultúra halhatatlanságáról.

Sophia Miklós

A svájci határra toloncolt német-országi menekültek tragédiája

A népszövetségi és a londoni államközi menekültügyi hivatalok együttműködése

London, augusztus 26. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint Sir Neill Malcolm és lord Duncannon a népszövetségi menekültügyi bizottság vezetői és George Rubles és Robert Pell, a londoni államközi menekültügyi hivatal igazgatói közös értekezletet tartottak a két menekültügyi intézmény közötti együttműködés kidolgozása ügyében. A szoros együttműködésre csak akkor fog sor kerülni, miután Rublee, a londoni hivatal igazgatója, tárgyalásokat folytatott a német kormányral a kivándorlás szabályozására, különös tekintettel a kivándorlók vagyonának kivitele ügyében.

Lord Duncannon, a népszövetségi hivatal küldetésében Londonból Basélbe utazott repülőgépen, hogy tanácskozzék az ottani menekültügyi segélybizottsággal a Svájcban tartózkodó nagyszámú német menekült helyzetéről. Lord Duncannon a menekültekkel is érintkezésbe fog lépni,

hogy kiválassza közülük azokat, akik a tengerentúli kivándorlásra alkalmasak.

A Daily Telegraph baseli jelentése szerint a nácihatóságok továbbra is toloncolják a zsidókat a svájci határhoz, annak ellenére, hogy a svájci hatóságok hermetikusan elzárják a határállomásokat a menekültek elől. Nemzetközi utlevelet adnak a kezükbe, amelyre rávezetik, hogy az illető bármikor visszatérhet Németországba, ez azonban csak a külföldi hatóságok megtévesztésére szolgál. A valóságban kényszerítik a kivándorlókat olyan szövegű nyilatkozat aláírására, melyben kötelezik magukat, hogy soha többé nem térnek vissza a birodalomba.

A szocialista párt genfi tagozata tiltakozó nyilatkozatot tett közzé a német fajörület áldozatai ellen életbe léptetett svájci határozat ellen. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy Svájc anyagi helyzete lehetővé tenné az üldözöttek befogadását.

Vaida Sándor királyi tanácsos egykori kabinetfőnöke betegágyánál

Változatlanul súlyos Gáspár Jonel dr. állapota

Cluj, augusztus 26. Tegnap számunkban megírtuk, hogy a bucaresti gyorsvonat elsőosztályú hálókocsijában ismeretlen tettes revolveres rablómerényletet követett el dr. Gaspar Ionel ügyvéd, volt képviselő, Vaida Sándor egykori kabinetfőnöke ellen. A golyó a szív alatt hatolt be és a lép fölért jött ki. Nemessebb szervet nem érintett ugyan a golyó, de súlyos belső vérzést okozott. A rabló elvitte a volt képviselőnél lévő 420 ezer lej, amely nagyrészt Vaida Sándor tulajdona volt. Dr. Gasparon műtétet hajtottak végre a klinikán, állapota azonban változatlanul súlyos, mert a vérvesztéségtől szervezete erősen legyengült.

Vaida Sándor volt miniszterelnök, akit alparáti birtokán értesítettek a merényletről, még tegnap este megérkezett Kolozsvárra és első utja volt kabinetfőnöke betegágyához vezetett. Ma reggel Vaida Sándor ismét látogatást tett a súlyos beteg Gaspar dr. betegágyánál.

A merénylet kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult meg. A rendőrség mun-

káját nagyon megnehezíti az a tény, hogy a merénylet nemzetközi vonaton történt és így a tanúk között sok olyan utas is van, akiknek kihallgatása körülményes és hosszú időt vesz igénybe, legtöbbször már elszédtek. A nyomozásba egyébként a kolozsvári rendőrség is bekapcsolódott, mivel azonban nem az itteni rendőrség körzetében történt a merénylet, így csak segédkezet nyújtanak a nyomozáshoz. Gaspar Ionelt még nem lehetett tüzetesebben kihallgatni, mert a vérvesztés okozta gyengeség kizárja a részletes kihallgatást. A merénylet lefolyására vonatkozólag egyelőre csak feltevések alakultak ki. Pontosat senki sem tud. Lehet, hogy a mosdófülkén keresztül a szomszédos üres hálókülből jutott a rabló Gaspar doktorhoz, de az sincs kizárva, hogy a nyitott ablakon keresztül került be. Az valószínűnek látszik, hogy gyakorlott kéz követte el a merényletet. Erre vall az, hogy észrevétlenül, a hálókocsi kiserő éberségét kikerülve, tudott ki és be menni Gaspar dr. hálókülbéjébe. Lehet, hogy nemzetközi

vonatról követte el a merényletet, aki a nagy zsákmánnyal talán már tul is van az ország határán. Remélhető azonban, hogy a kolozsvári rendőrség erélyes nyomozása hamarosan lefűleli a tettest.

Fontos állampolgársági közlemény!

A clujai Primária hirdetőtábláján f. év augusztus 22-én közzétételre kerültek a clujai járásbíróóság által hozott következő törvényi végzések. A nevek melletti szám a törvényi végzés számát jelzi.

A kifüggesztett határozat ellen 5 napon belül kontesztációnak van helye a clujai járásbíróósághoz. Mindazok, kik a nevek között szerepelnek, sürgősen menjenek ügyvédhez (szegénysorsra az Orth. Izr. Hitközség Tanácsadó Irodájához, Cluj, Str. Berthelot 8), nehogy a kontesztáció késői benyújtása miatt állampolgárságukat elveszítsék.

Jakobovits Regina 11707/1938, Jacob Alexa 11708, Jancsófalvi Izidor 11709, Jayna Samuil 11710, Jordachi Abraham 11711, Jacobi Róza 11712, Jakab Solomon 11700, Jeremiás Nicolae 11701, Jung Reisel 11702, Judovits Daniel 11703, Josif Samoil 11704, Jung Ioan 11705, Jacob Iui Jacob 11706, Jacob Avram 11697, Jacob Iorane 11698, Janovitz Emil 11699, Kasper Alfred 11695, Kalman Isac 11696, Kain Iosif 11691, Kappel Solomon 11692, Kaufmann Rozalia 11685, Keszenbaum Edmund 11645, Kohn Isac 11644, Kohn Stefania 11649, Vád. Kohn Nina 11648, Kondor Ioan 11647, Kollar Moise 11646, Kohn Aladar 11650, Kohn Micsa 11651, Kohn Sigmund 11652, Vád. Kohn Hani 11653, Korp Herman 11654, Vád. Kopolovits Estera 11655, Kozlovsky Alexandru 11656, Kohn Ignatie 11657, Vád. Kiss Alexandru 11658, Király Elena 11659, Kepecs Armin 11660, Jakob Eugen 8661, Vád. Kohn Terezia 11642, Vád. Kelemen Nina 11668, Kertész Abraham 11667, Kende Vasile 11661, Keszler David 11662, Vád. Keszenbaum Herman 11663, Kende Alexandru 11664, Kertész Coloman 11665, Kertész Izrael 11666, Kaufmann Déra 11687, Klein Coloman 11688, Kanner Baruch 11683, Katz Moise 11681, Katz Eugen 11680, Katona Alexandru 11679, Vád. Katz Cecilia 11678, Katz Rozalia 11677, Katz Isac 11676, Kalocsai Simion 11674, Kertész Árpád 11673, Kertész Margit 11672, Kertész Alexandru 11671, Kain Gizela 11670, Kelemen Beniamin 11669, Karp Iosif 11694, Kain Teodor 11689, Kain Lipot 11690 és dr. Kohányi Melchior.

A névsort a kifüggesztés sorrendjében ezután is közölni fogjuk, hogy a kifüggesztésről tudomást szerezzenek az érdekeltek, kik azért lettek kifüggesztve, mert kérelmekben vagy nem jelöltek meg pontos lakhelyet, vagy egyáltalán nem adtak be kérelmet.

Az orth. hitközség Tanácsadó Irodájának vezetősége

SPORT

A marosvásárhelyi Uszó-Makkabiada jelentősége

Cluj, augusztus 26. (Az Új Kelet tud.) A torlódó sportesemények meggátoltak abban, hogy az erdélyi zsidó sportegyesületek pár nappal ezelőtt Marosvásárhelyen lezajlott bajnoki uszóversenyét részletesebb megvilágításban Erdély zsidó közvéleménye elé tárjuk. Nem mulasztatjuk ezt el annál is inkább, mert ez a verseny nagyon sokban különbözik az eddigi zsidó sportmegnyilatkozásaitól. Az eddigi rendszerben, amely nélkülözötte a zsidó népiség eszmei tartalmát, csak a győzelem volt a fontos, még ha ennek elérése közben ki is csúszott az általános sportéletben gyakran előforduló „erőszakos igyekezet”. A három évvel ezelőtt újra beindult pozitív zsidó sportmozgalom igyekezett a zsidó sportnak megadni azt a jellegét, amelynek jegyében 1898-ban Baselben, a második cionista világtkongresszuson életre hívották a sportot nem a sportért, hanem eszközül arra, hogy a zsidó ifjúból fizikailag tökéletesen fejlett, öntudatos, nem támadó, de önvédelemre képes, a zsidó megújulási mozgalmá számára fenntartás nélküli harcost neveljen. Ebből a szempontból az erdélyi zsidó sportmozgalom, sajnos, még sokat kell fejlődjen, hogy ehhez azonban eddig már mennyit közeledett, tanubizonyítást tett a marosvásárhelyi Sennensieb Béla Ben Clon Kupa uszóversenyén.

Kezdjük talán azzal, ami a versenyt külső-ségeiben már megelőzte. A város főbb üzleteinek kirakataiban izléses kék-fehér plakátok hirdették a zsidó sport ünnepét: az Uszó-Makkabiadát. Az egyik főtéri ákszerűzet előtt nagy csoporton csak nehezen törheti magát át az érdeklődő, hogy a kirakatban megtekinthesse a remek kivitelű ezüst-kupát, a verseny örökösén vándor tiszteletdíját, valamint az érmekeket, amelyeket az előzőeken marosvásárhelyi Makkabi sportegyesület vezetősége az egyes számok győztesei számára áldozatot nem kímélve beszerzett.

A strandon a zsidó társadalom jórészt minden számottevő egyéniségének érdeklődése kísért a verseny előkészületeit. Itt vannak a cionista szervezetek főbb vezetői, a cionista közélet régi jólismert alakjai, a különböző zsidó szervezetek vezetői, hölgyek és urak szépszámban és természetesen nagy-számban érdeklődők, akik imponáló keretet adnak a zsidó sportmegnyilatkozás számára fenntartott, pompás fekvési marosvásárhelyi strandnak. A vásárhelyi Makkabi elnökségének előzetes hírei kísérték az érkező vendégeket, akik számára felemelő érzés az a zsidó atmoszféra, amely a városban keresztül a strandot is betölti.

A verseny kezdete előtt a zsüri asztalánál az aradi Hakoah Jávör nevű versenyzője a téma, akinek ifjúsági versenyen való részvétel jogossága körül ütnek meg helyenként izgatott hangokat. Végül is illetékes helyről jövő tanács lehi a izgatottságot és a zsüri asztalát most már végig a zsidó testvériség hangulata lengi át. A közel ötven zsidó versenyzőt számláló sportoló sereg felsorakozik a medence körül, kétperces áhitatos csendben áldoznak az elhunyt Mária királyné emlékének és kezdetét veszi a végig lovagias, az erdélyi zsidó sport történetében az első való-ban testvéri sportküzdelem.

A sport fanatikusai nyilván okkal kifogá-solhatják a verseny eredményeit. Nem elő-ször fogjuk azonban válaszolni, hogy nem az eredmények a fontosak. Az nem lehet gátló ok, ha valaki a 100 méteres gyorsusztást nem abszolválja egy percen belül. A zsidó sport lényege azonban nem a világraszóló eredmé-nyességre való törekvés, hanem a rendszeres tömegtestnevelés. Ezen a nézőponton át szem-lélve a marosvásárhelyi uszóversenyt, meg-állapíthatjuk, hogy a verseny igen értékes propagandiv hatásán túl a szigorúan értel-mezett sportszempontoknak is megfelelt.

Mint hogy az ilyen célkitűzésű, intézményesi-tett erdélyi zsidó sportéletben tavaly került előszóba sor uszóverseny rendezésére, az ezen versenyen elért eredményeket a zsidó sport vezetősége Makkabi rekordoknak nyilvánították. Nos, az idei versenyen a zsidó sportolók jóval nagyobb felkészültséggel sze-repeltek, aminek legkézenfekvőbb bizonyíté-ka, hogy a versenyen igen nagyszámú Mak-kabi rekordot javítottak meg.

Ami a versenyzők egyéni teljesítményét illeti, öröndetes tényként könyvelhet-jük el, hogy a fiatal erdélyi zsidó sport ebben a sportágban is már néhány igen jóképességű versenyzőt számol. Mindenekelőtt is a nagy-váradi Fischer érdemelte ki ezt a jelzőt, aki mind pompás stílusával, mind elért idejével a zsidó uszógárda élén áll. Ebből a csoportba tartozik azonban az aradi Jávör és a kolozs-vári Sebestyén György. Kétségtelenül a leg-több tanubizonyítást a kis Engelberg, aki a 400 méteres gyorsusztásban kitűnően alkal-mazott taktikával, erejének ökonomikus be-szűrésére révén lett első, megelőzve nem le-

becsülendő tudású versenytársait. A nagy-számú hölgygárdából alig akad, aki ne érde-melné meg, hogy nevét feljegyezzük. Még ebből a gárdából is kiemelhető azonban a marosvásárhelyi gárdából Csitrom Éva, Ja-kabovits Éva, Grünfeld, a Haggiibor gárdából Benedek Kató, Grünwald Éva és Blattner M.

Külön fejezetet érdemel a rendező maros-vásárhelyi Makkabi vezetőségének a verse-nyen és az azt megelőző tevékenysége. Igen komoly munkát végzett mind a verseny pél-dás megrendezésével, mind versenyzőgárdájá-nak komoly előkészítésével. Egyrészt a ver-senyen résztvevő vendégsportolók és vezetőik, másrészt az a tény, hogy a vásárhelyi Mak-kabi főnyesen nyerte a versenyt és ezzel együtt a kupát, igazolja, hogy a zsidóság megújulási mozgalmában fontos kiegészítő munkát végző Makkabi mozgalomban a ma-rosvásárhelyi Makkabi az első közé számít, mégha szükség is van arra, hogy tevékeny-ségét az uszáson kívül is kiszélesítse. Engel-berg Dezső dr., Gáll István és itt fel nem sorolható számos segítségárának az érdeme ez, akiket a verseny nagy sikeréből az oroszlanrész illet.

Feljegyzésre méltó jelenség az a komoly érdeklődés, amellyel a vásárhelyi zsidó tár-sadalom a Makkabi munkáját kíséri és annak megnyilatkozásaiban résztvesz. A strandon megjelent nagyszámú nézők, a zsidó szerve-zetek vezetőinek kitértető jelenléte és az az

A világ egy márkáját sem lehet össze-hasonlítani a

Vermouth Branca
Iscsizménnyel.

Állandó figyelem, amelynek kupák alapításá-val, anyagi támogatással és a versenyzők el-szállásolásával adták tanujelét, garancia arra, hogy a Makkabi továbbra is számíthat a vásárhelyi zsidó társadalom elmaradhatatlan segítségére, munkáját fokozhatja, mert maga-mellett tudja azt a támogatást, amely eddig sajnos kevés erdélyi zsidó sportegyesületnek adatott meg. Természetesen ezt a segítséget a vásárhelyi Makkabi kimutatható tömegekre-építő munkája révén érte el.

Az erdélyi zsidó sport történetében értékes határkövet jelző marosvásárhelyi verseny ki-emelkedő momentum a záróünnepélyen zaj-lott le. Az a bensőséges zsidó atmoszféra, amely a díjkiosztás alkalmából a szónokok szavaiból kiáradt, bizonyítással sokkal többet használt a zsidó sportolónak, mint megannyi sportszempontból értékes verseny. A záró-ünnepély hangulata ugyanis olyan zsidó szel-lem magját hirtette a jelenlévő sportolók lel-kébe, amelynek révén az erdélyi zsidó spor-toló gárda egyre több olyan tagot számlál-hat, akik nemcsak jó sportolók, de igaz, ön-tudatos, jó zsidók is. Weisz Ignác

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kérem jöjjön 31-én vagy elsején 5 órakor a telefonhoz. I. sz.

Zsidó liceumban tanuló negyedik osztályos fiamhoz 12-15 éves társat keresek teljes ellátással. Közelcbbit: Feuerstein Timisoara, Bul. Carol 29, földszint.

Intelligens zsidónő házzvezetői állást keres. Feldmanné, Regele Ferdinand 19, 4. ajtó.

Házvarrónő mindennemű gyermekruha-varrást vállal. Sterné, Horea 12.

Ebédelőberendezés, hálószoba modern ki-vitelben eladó. Asztalosizem, Eminescu 2.

Timisoaran zsidó tanár-családnál két diák teljes ellátást nyerhet. Polliák, IV. Str. Bra-tianu 15.

„Fegyvergyári” 50 lóerős, álló Diesel nyersolajmotor beszerelve, javítható tengely-töréssel, tartozékaival eladó. Balázs Oradea, Wilson 12.

Konyhabutorok divatos színekben, a legdi-vatosabb kivitelben olcsó árban kaphatók asztalosműhelyben, Str. Gh. Barițiu 10.

Kertes házban uccai butorozott szoba ki-adó. Str. Bratianu 45.

Megbízható, vallásos, intelligens leány szeptember 1-re keresetlik a Timisoarai Jose-fini Zsidó Napközi Gyermekegthonba a gyer-mekek mellé. Ajánlatok referenciákkal Epp-ler Szora Timisoara IV, Str. Văcărescu 21 címre küldendők.

Fogorvost, vagy autorizált fogtechnikust, bevezetett rendelőhöz, nagyobb vidéki város-ba keresek. Cim a kiadóban.

JÁHRZETI-TABLA alumíniumból tetsze-tős, kiskalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemé-lyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Eoros papírkereskedés, Cluj.

Baba-mareknek figyelmebe! Tisztelettel közlöm, hogy a legmodernebb párnázott bu-tor művész kiállítását, valamint lakberende-zéseket tervrajz szerint eszközölk. Tapej-ria Fülöp, Decetal 1.

Wir suchen einen Samesz für Gemeinde und Chevra, der tüchtiger Melamed, oder guter Professionist ist. Comunitatea evrească ortodoxă Iclod, jud. Someș.

Művirág, gallér, jabo különlegességek, eredeti párizsi modellek után Orchidea sza-lonban, Regina Maria 9.

CSILLAROKAT legolcsóbban a készítőnél, GRÜNWARD JAKAB, C. Decebal 23. Telef.: 17-41.

Jömeneteli orth. kóser étterem családi ok miatt eladó. Érdeklődni Teuerholtz étterem Arad, Str. Bratianu.

Urleány kik Oradea Orth. Zsidó Leány Továbbképző vagy bármely iskolát, pályát tanulni vagy folytatni akarnak, jutányosan kellemes, gondos ellátást találnak. Zongora-használat és tanítás. Leveleket továbbít „Globus” Oradea, Str. Cogalniceanu 8.

Tárgu-Muresen izraelita családnál két is-kolás gyermek teljes ellátást kaphat. Piata Unirii 12. I. emelet 5.

Győződjön meg, hogy még mindig új bun-dákban, gallérozásban és javításban Bixen-spänner szőrmeáruház vezet. Calea Regele Ferdinand 3, udvarban.

Bundák alakítása, javítása legújabb model-lek szerint olcsó nyári áron Mendelbaum szűcsnél. Cal. Regele Ferdinand 20. Kapu alatt.

Két középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat komfortos lakásban ort. zsidó család-nál. Cim: Cluj, Regele Ferdinand 141. I. 6.

Könyv- és papírszakmában 15 éves gy-a-korlattal rendelkező önálló üzletvezető állást változtatna. Esetleg a szakmában utazói vagy segéd minőségben helyezkedne el. Új Kelet munkaadóhivatala Satumare, T. Dragos 14.

Konfekciós üzlet keres elárúsító segédet. Szombaton zárva. „Imbrăcămintea” Junger, Targu-Mures.

Egyedülálló urino zsidó lányt keres. Özv. Friedmann Ignác, Calea Decebal 36.

Tőkepenzsek! A Str. Prof. Munteanu No. 6 alatt (Schultz kertészet és Butorgár kör-nyéke) oly házhelyeket vehetnek részletfizetésre, melyeket egy év múlva dupla áron adhatnak el.

Lakótársat keres különbejáratu szobában jobb fiatalember. Berkovits, Str. Xenopol 7.

Caut menajeră bună. Emil I. Teodoru, Cluj, Str. Lăcătuș 1.

Bégen fennálló üzlet kibővítéséhez társ-kerestetik 120-155 ezer lejell. „Biztos jövő” jellegére a kiadóban.

Urleány fürdőszobahasználattal teljes el-látást keres. Ajánlatokat „Zongorahasználat-tal” jellegére a kiadóba.

Német, magyar, francia önálló levelezőnő (gép-gyorsírónő) állást keres, óralevelezést is vállal. Megkereséseket „Románul ért” jel-legére a kiadóba.

Kiadó azonnalra különbejáratu földszintes szoba butorozva, vagy üresen, irodának vagy üzletnek is alkalmas. Mihai Viteazul 39, a háztulajdonosnál.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, augusztus 27.

București. 7.30: Ritmikus torna, rádióhír-adó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, villásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezsek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezsek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Operettelemek. 20.20: Felolvasás. 20.35: Heita Aida Schumann-dalokat énekel. 21: Üzenetek. 21.15: Tán-czene. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. — Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, hí-rek. 8: Hamavdil. 8.05: J. Kuplowitz: Az új héber irodalom. 8.25: Héber népdalok. 8.50: Felolvasás. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny. Budapest I. 7.45: Torna, utána hangleme-zek. 11: Hírek. 13.05: A rádió szalonzenekara. 13.30: Hírek. 18.30: Magyar nóták. — 20: Hegedűszámok. 20.35: Rádió a rádióról. 29.50: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.15: Hírek. 22.35: Cigányzene. 23: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Belgrád. 22: Rádiózenekar. London Reg. 23.30: Táncczene Newyorkból. Varsó. 23: Puccini-operákból.

Románul — tanár segítsége nélkül — játszva megtanulhat a 4 hónap alatt második kiadást elér,

Gál Zoltán-léle

Román nyelvtanfolyam-ból

Teljesen új alapokra fektetett módszer. Hangsúly én néma betűk jelölése. 3000 a napi szűkséglet szempontjából kiválasztott szó. Írásbeli feladatok megoldással. Teljes román nyelvtani anyag a legkezdetelegesebb fokról a legkomplikáltabb nyelvtani problémáig. Szólásmodok. Egyszerű, közvetlen stílus a magyarázatoknál. Jól olvasható nagy betűk. 400 oldal. Könnyen áttekinthető táblázatok.

Fűlve 120 lej. Vászombra kötve 150 lej. Megrendelhető a szerzőnél: GAL ZOLTÁN, Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 17/a. Telefonautomata 15-05.

KÖZ

Uj közb

A pénzügyminisztérium forgalmi adóbizottság széklete alkalmával új nek forgalmi adó alá-tartárolat a következők el:

a nyers márvány, kerül ki és aztán m szolgá, a saját üzemben festék, lakk, stb. Gy vényolaj, az a por alaku veg vásárol és tabletták lomba, a tabletták é

Az orth

felvesz az ban a tar fejlődése

Az inf igazs

Erdé

Ne emelke

Apénzügyminis új költségvetési év április, május, jun eső statisztikáját, telek erős gyarap Az új költségvet bevételi hónapja tárnak, amikor az lejre rugott, a leg ban, amikor az a millió lej bevételt Az egyenesadót hónap alatt összes ami a multévi me tatott 1,563 milli kereken negyvenh latnak felel meg. leges bevétel min hűlmulta.

A közvetett ad bevétel már alv zatnak. Az új kö hónapjára e cím irányozva, ezzel vétel csak 430 m

Teljes Szigoru Olcsó Kedves t zsidó barát vezmér

KÖZGAZDASÁG

Uj közbeeső ipartermékeket vontak forgalmi adó alá

Az ócskavas és a rongyok forgalmi adója

A pénzügyminisztérium mellett működő forgalmi adóbizottság legutóbb tartott értekezlete alkalmával új közbeeső ipari termékek forgalmi adó alá vonását határozta el. A határozat a következő termékeket sorolja fel:

a nyers márvány, amely saját bányából kerül ki és aztán márványlapok gyártására szolgál, a saját üzemben előállított és szappan, festék, lakó, stb. gyártására szolgáló növényolaj, az a por alaku vegyszer, amelyet egy üzem vásárol és tabletták formájában hoz forgalomba, a tabletták értéke után adózik,

a petróleumfinomító vállalatok által saját szükségletre előállított szintén közbeeső ipari termékek minősítendő, amely forgalmi adó kötelezettség alá esik.

Ócskavas, ócska öntvények és fémből készült ócska tárgyak, valamint gyapju, pamut és selyem-rongyok után, amelyek forgalmi adó alá esnek és rendes kereskedelmi forgalom tárgyát képezik, a forgalmi illetéket nem a kereskedők fogják leróni, hanem azok a gyárak, amelyek ezeket a cikkeket feldolgozás végett megveszik. Erre nézve a nemzetgazdasági minisztérium külön rendeletet fog kiadni.

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gond. vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó hecumi igazgató és RADO PÁL kereskedelmi liciumi tanár

Érdeklődők Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

Negyvenhat százalékkal emelkedett a kincstár egyenes-adóbevétele

A pénzügyminisztérium elkészítette az új költségvetési év első négy hónapjára: április, május, június és július hónapokra készült statisztikáját, amely az állami bevételek erős gyarapodásáról tesz tanúságot.

Az új költségvetési év folyamán legjobb bevételi hónapja júliusban volt a kincstárnak, amikor az adóbevétel 2678 millió lejre rugott, a leggyöngyöbb pedig áprilisban, amikor az adóhivatalok csak 1942 millió lej bevételt tudtak elérni.

Az egyenesadóbevétel az említett négy hónap alatt összesen 2.279 millió lej volt, ami a múltévi megfelelő időszakban kimutatott 1.563 millió lej bevétellel szemben kéreken negyvenhat százalékos szaporulatnak felel meg. Az előirányzatot a tényleges bevétel mintegy 5 százalékkal felülmúlta.

A közvetett adók közül a vámhivatalok bevétele már alatta maradt az előirányzatnak. Az új költségvetési év első négy hónapjára e címen 491 millió lej volt előirányozva, ezzel szemben a tényleges bevétel csak 430 millió lej tett ki, míg a

tavalyi év megfelelő időszakában 475 millió lej vételeztek be a vámhivatalok.

A szesze és szeszesitalokra kirótt illetékekből 316 millió lej vételeztek be a kincstár, míg az előirányzat 272 millió, a tavalyi bevétel pedig 314 millió lej volt. Itt tehát a helyzet az államkincstár nézve már kedvezően alakult.

Az egyéb fogyasztási adókból 1.622 millió lej jövedelme volt az államnak, ami az 1.583 millió lejes előirányzathoz és 1.236 millió lejes tavalyi bevételhez képest javulást mutat.

Forgalmi adókból és az autókra kivetett illetékekből 1.512 millió lej bevételhez jutott az állam, ami a tavalyihoz képest 19 százalékos emelkedést, az előirányzathoz képest pedig 5 százalékos csökkenést jelent.

A külföldre belyegültek bevétele 1.064 millió lej volt, ami 64 millió lejjel meghaladja az előirányzatot és 43 millió lejjel a tavalyi költségvetési év megfelelő időszakának bevételeit.

Teljes komfort.
Szigoruan kóser.
Olcsó árak!
Kedves transzilvániai zsidó barátainknak kedvezményt adok.

HAYARKON STR. 53. TELEFON: 3363.

UROPONAI

A LEGBIZTOSABB REUMA ELLENI SZER

REUMA, VESEBAJ, KÖSZYENY, IDEGGYULLADÁS

VERKERINGÉSI ZAVAROK, ÉRLEMESZEDES, BÖRBETEGSÉGEK

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

Egyharmadára esett vissza a román huskivitel

Az Autonóm Monopólpénztár közölte kimutatásait az 1932. év első felében elért bevételéről. A CAM bevétele ez év első felében 3 milliárd 67,644.550 lej volt, cca 50 millió lejjel kevesebb, mint a múlt év ugyan-ezen időszakában. A bevétel csökkenése azzal áll kapcsolatban, hogy ez év első felében még csak 192.5 millió lej vételeztek be a CAM a gyufakoncesszió redencijából, amely 250 millió lej tett ki. A múlt év első felében a bevételek között szerepeltek a teljes 250 millió összeg. Ha ezt figyelembe vesszük, úgy a CAM eladásainak növekedését állapíthatjuk meg ez év első felében. A dohánybevétel 15 millióval, a robbanóanyagból a bevétel 16 millióval növekedett ez év első felében a múlt év hasonló időszakával szemben, viszont a só-eladások összege 13 millióval visszaesett, ami a só árának ez év elején történt csökkentésével magyarázható.

Hárommilliárd lej volt a monopólpénztár bevétele az idei év első felében

Ez év első felében állatkivitelünk visszaesést mutatott a múlt év hasonló időszakával szemben.

Szarvasmarhakivitelünk ez év első felében 21.495 darabot tett ki, a múlt év hasonló időszakának 22.199 darabos kivitelével szemben. A szarvasmarhakivitelünk legnagyobb részét a közkeleti államokba bonyolítjuk le. A nyugati államok felé irányuló kivitelünk a múlt évvel szemben jelentős mértékben visszaesett.

Sertéskivitelünk ez év első felében 68.335 darabot tett ki, közel háromezer darabbal többet, mint a múlt év hasonló időszakában. Sertéskivitelünk legnagyobb részét Csehszlovákia és Németország veszi fel.

A lókivitel 461 darab volt, a múlt év első felének 1154 darabos exportjával szemben.

A huskivitel nagymértékben visszaesett az év első felében, a múlt év hasonló időszakával szemben, mert ez év első felében csak 381.414 kilogramm húst exportáltunk, a múlt év 1.008.146 kilogrammával szemben.

A fenti adatok szerint az élőállat- és huskivitelünk, a sertésexport kivételével, ez év első felében visszaesett a múlt évvel szemben.

Egy millió kilogramm sózott hal fekszik eladatlannal a galati raktárakban

A galati hűtőraktárakban mintegy egymillió kilogramm sózott hal vár vevőre, ami természetesen az eladási árakat igen lenyomta. Minthogy jelenleg kiadós halászati idény van, a sózott halat rövidesen ki kell rakni, hogy a friss árunk helyét csináljanak. Az illetékes körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy egy új hűtőraktárt állítsanak fel Galatán újabb egymillió kilogramm befogadóképességgel. Addig azonban, amíg ez a raktár elkészül, a kényszereladások következtében a sózott hal további árlamorzsolódás előtt áll.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:
Mától filmórás: Aaszony a kintadon. Kelet misztikus világában lejátszó izgalmas szerelmi történet. A rohanó események, szerelem és ég szenvedély filmje. Fősz.: Sessuc Haykawa és Victor Francen. Jön: Stan és Bran skótok.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
Dupla műsor egy helyért: I. Ha én lennék a főnök... (Si j'etais la patron). Páratlanul szellemes francia zenés vígjáték. Fősz.: Fernand Gravey. II. Broadway Melody 1938. A szezon legnagyobb zenés filmje. Fősz.: Robert Taylor és Eleanor Powell.

Minden gyermek ma és holnap délután 2 órákor elmegy a Royal slágermozgóba, hogy meglekintse a Vidám társaság és Micky Maus műsort. Lei: 7 és 12 plus 5.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:
Szezonnyitó premier! Paramata (Nők a rács mögött). Főszereplők: Zarah Leander, Európa legnagyobb filmsztárja és Willy Birgel.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:
Szenzációs műsor: I. Nizzai ibolyák. Fősz.: Erna Sack, a világhírű bécsi énekesnő. II. Az ördögziget menekültjei. A legnagyobb egzotikus film. III. Új híradó és Micky Maus.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:
3, 6 és 9 órákor két sláger: I. A kínai arany. (Az arany átk). Az évad szenzációja. Fősz.: Gary Cooper és Madeleine Carroll. II. A zsaroló. Dráma. Fősz.: Elisa Landi és Kent Taylor. III. Journal. Szombaton, augusztus 27-én bál miatt nincs előadás.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:
Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap: Kettős műsor! Premier! 3 óras előadások! I. A hetek bandája. Mindvégig izgalmas bűnügyi film. Harwood a híres amerikai mesterdetektív bravurjai. II. Romeo és Julia. Fősz.: Norma Shaerer, Leslie Howard. 3000 szereplő. Hétfőtől: Danielle Darrieux és Albert Préjan az Arany az uccán filmben.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:
A Long-Beachi földrengés. Hatalmas dráma. Főszereplők: Spencer Tracy és Jacki Cakle.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:
Korda Sándor legnagyobb alkotása: Alexandra grófnő. Főszereplők: Marlene Dietrich és Robert Donat.

UJ KELET Legújabb hírek

Elfogták a jilavai börtönből kiszabadult rablógyilkos Cuidát

Bucuresti, augusztus 26. (Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy Romulus Cuida és Tökés Béla, Goldschläger tőzsdés két gyilkosa megszöktek a jilavai börtönből. Az ország rendőrsége napokon át lázasan kutatott a két gyilkos után. Akadtak szemtanúk, akik az ország különböző részeiben vélték látni a két gyilkost. Volt, aki lerongyolva, volt, aki nő ruhában látta a két szökött gyilkost. Végül kiderült, hogy egyikük sem hagyhatta el a fővárost, mert egyetlen fillér nélkül menekültek el. Bűntársaik sem voltak, mint azt az első feltevések állították, hanem annak köszönhetően a könyvnyi menekülést, hogy a börtöncella és a folyósó közötti két villanykörte kicégett és a sötétség leple alatt készítette el szökésé a két gyilkos.

Sokáig nem örülhetett a szabadságnak Cuida, mert tegnap elfogták a fővárosban. Tökést egyelőre nem sikerült előkeríteni, de nyomában van a rendőrség. Az elvetemült gyilkos napokon át céltalanul bolyongott a főváros utcáin. Néhány volt barátjánál akarta meghuzni magát, de mindenkinél zárt ajtókra talált. Letörtén rótt a főváros utcáit és amikor látta, hogy semmi kilátása nincs segítségre, megszökött egy taxifőrt, hogy hosszabb autóra akar indulni. A sofőrnek gyanus volt a kopott külsejű férfi és előre kérte a viteldíjat.

Cudánál azonban egyetlen lejt sem volt. Elkeseredésben rákiáltott a sofőrre: — Azonnal indíts, tudod, hogy én ki vagyok? Romulus Cuida.

A sofőr azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem rendőrré kiáltott. Hamarosan néhány rendőr futólépesben közeledett feléjük és közrevették a gyilkost, akit a központi rendőrségre kísértek. A gyilkos kézrekerülésének híre újságírók lepték el a rendőrség folyosóját. Körülvették Cuidát és szökése körülményeiről faggatták. A rablógyilkos, aki könyörtelenül kioltotta egy családapát, hogy pénzt elvegye, elérkezéskor arra kérte az újságírókat, segítsék nyomorba jutott gyermekeit. Kérte, hogy a sajtó útján indítsanak gyűjtést elhagyott árthatlan gyermekek részére. Cuidát visszakisérik a jilavai börtönbe, ahová valószínűleg rövidesen visszakerül Tökés is, akinek már nyomában van a fővárosi rendőrség.

Megkezdődött az italmérési engedélyek elárverezése

Cluj, augusztus 26. A kolozsvári pénzügyigazgatóságon már napok óta folyik az italmérési engedélyek elárverezése. A Monopol igazgatóságának ismert rendelete értelmében árverésre kerülnek az összes olyan italmérési engedélyek, amelyek meghatározatlan időre bocsátottak ki az italmérőknek. All ez tehát elsősorban az előző uralkodó származó engedélyekre, amelyek az esetek többségében apáról fiúra szállottak és évtizedeken át egyazon család kezében voltak. Az új rendszer megszünteti ezt a hallgatlagosan örökösnek elismert engedélytípust. Október elsejéig bezárólag árverésre kerülnek az összes ilyen engedélyek is és ettől az időponttól kezdve kizárólag olyan engedélyek maradnak érvényben, amelyeket öt éves időtartamra adnak bérbe.

Az árlejtés alakításait az illető község primárja és jegyzője készítik elő, a községben eszközlik a kihirdetést, míg az árlejtés a kolozsvári pénzügyigazgatóságon megy végbe zárt borítékban benyújtott ajánlatok alapján, amelyekhez különböző, a törvényben előírt okmányok, különösképpen pedig szüléti és állampolgársági bizonyítvány mellékelendő.

Az elmúlt hetekben történt engedélybevonások ügyében a zsidó vezetők ismeretesen közbenjártak az illetékes fórumoknál. Intézkedés ezeknek sorsát illetően még nem történt. Nyitott kérdés egyelőre, hogy ezeket az engedélyeket árlejtésre bocsátják-e, vagy sem és ha igen, ugy a régi bérlejtés résztvevőnek-e az árlejtésen. Illetékes körökben úgy hiszik, hogy ezeket az engedélyeket is árverezni fogják.

Az árlejtések április elsejéig való elhalasztásáról szóló hírt nem erősítették meg a kolozsvári pénzügyigazgatóságon.

Sulyos bombamerénylet Jaffában

Husz arab halott és negyven sebesült. Általános sztrájk és uccai tüntetések az arab kikötővárosban

Jeruzsálem, augusztus 26. Ma reggel sulyos bombamerénylet történt Jaffában. Ismeretlen tettesek bombát dobtak az arab negyed zöldségpiacára.

Az első hivatalos jelentés szerint a halottak száma hat, a sebesülteké husz.

A Reuter újabb jelentése szerint a robbanásnak 20 halott és 40 sebesült áldozata volt.

A merénylet után nagy izgalom lett urrá a jaffai lakosságon. Az arabok általános sztrájkot proklamáltak és uccai tüntetéseket rendeztek. A tömeg megpróbálta felgyújtani az Anglo-Palestine Bank épületét, de idejében érkezett a helyszínre egy rendőrkülönítmény és így csak a bank uccafelé eső része égett le. Egy tüntető csoport megtámadott egy angol bankigazgatót és annak autóját összetörte. Az összes bankok lenutzák redőnyüket, a katonaság megszállva tartja a város főbb pontjait.

Jeruzsálem, augusztus 27. Hivatalos közlemény szerint a kormány elrendelte számos dzsenimi középület lerombolását, ami már meg is kezdődött csütörtökön. A lakosság elleni megtorlásokról van szó, amely jelentős támogatásban részesítette a terroristákat. Akkóban tegnap kivégeztek egy arabot, akit a katonai törvényszék ítél halálra.

Jaffa, augusztus 26. A jaffai merénylet következtében egész Palesztinában igen feszült a helyzet. Jeruzsálem és Jaffa között több autóbust támadtak meg a terroristák és nyolc utas megsebesült. Ramleh közelében két zsidó holttestet találtak. A főkormányzó betiltotta a közlekedést Jaffa és Tel-Aviv, valamint Jaffa és Jeruzsálem között. Jaffában a tömeg megakarta ostromolni a Barclays Bankot, a rendőrség azonban visszaverte a támadást és egy arabot agyonlőttek.

A berlini külügyminisztérium félhivatalosa fel-szólítja Magyarországot:

Lépjön ki a Népszövetségből és kösse magát szorosabban Németországhoz

Horthy látogatása Potsdamban

Berlin, augusztus 26. Horthy magyar kormányzó tegnap este résztvett a berlini opera Lohengrin-előadásán. Jelen volt Hitler és a diplomáciai kar is. Horthy ma Potsdamban az ottani történelmi műemlékeket tekintette meg.

A külügyminisztériumhoz közelálló „Hamburger Fremdenblatt“ felhívást intéz Magyarországhoz, vonja le végső következtetéseket a Róma-Berlin tengellyel összefüggő politikájából: *csatlakozzon a kommunistaellenes paktumhoz és lépjen ki a Népszövetségből.* A lap megállapítja, hogy Magyarország nem tartozik még formálisan a kommunistaellenes frontoz és eddig nem léphetett ki a Népszövetségből

annak ellenére, hogy ez az intézmény jelenlegi azon rendszer tetőpontját, amely a mai helyzetért felelős. — A lap nem tiltakozik el azon nézetét sem, hogy a magyar-német barátság nem lehet teljes mindaddig, amíg Magyarország nem látja be, hogy bensősége csak a gazdasági és politikai kapcsolatokon tulmenő viszony alapján képzeltető el. Amidőn a Harmadik Birodalom igaz tisztelettel viseltetik Magyarországgal azon akarata iránt, hogy megőrizze függetlenségét, — ezzel azt kívánja, hogy Magyarország elsősorban alkotásai és ereje révén érezze kötvé magát szomszédjához és barátjához.

Ma este dönt a népfront tanácsa Daladier politikájáról

A radikálszocialista párt parlamenti csoportja bizalmat szavazott a kormánynak

Párizs, augusztus 26. A radikálszocialista párt parlamenti csoportja ma értekeletet tartott, hogy döntsön a népfront ma esti vezetőségi ülésén tanusítandó magatartása felől. Daladier nagy beszédet tartott, amelyben többek között kijelentette, hogy alapjában véve nincsen mit hozzátennie s nincsen mit visszavonnia legutóbbi rádióbeszédéből. A nemzetközi helyzet — mondotta — szürkeségessé teszi, hogy a hadiipari üzemek összes munkásai tulorák bevezetésével tegyenek eleget a fegyverkezési program követelményeinek. Aki ismeri a tényeket, nem vonhatja komolyan kétségbe annak parancsoló szükességét, hogy a 40 órás munkahét törvényén módosítás történjék. A munkaadóknak tiszteletben kell tartaniok a társadalmi törvénye-

ket és főleg a szervezkedési jogot és a kormány ügyelni fog arra, hogy tiszteletben is tartsák. Másfelől viszont a frank védelméért, a pénzügyi helyzet feljavításáért és a megélhetés drágulása elleni harc a termelés fokozását teszik szükségessé. Elengedhetetlen tehát, hogy ott, ahol lehet, minél jobban fokozzák a rendelkezést és a munkamennyiséget. Csak Franciaország és Mexikó alkalmazza a 40 órás munkahetet. Még az Egyesült Államokban is, ahol a legelőkeltesebbek a felszerelések, a munkahét 44 és 52 óra között mozog. Ez azonban nem ok arra, hogy hatályon kívül helyezzük vagy felfüggeszünk a törvényt Franciaországban.

Daladier végül reményének ad kifejezést, hogy a munkások együttműködését fognak ki-

Ritmikus torna-iskola

Str. Memorandului 2.

Rosenfeld Eika

asziszt. Fischer Vica

Ritmika, akrobatika, művészi tánc, fogyó- és gyógytorna. Legmodernebb módszer hógyeknek és gyermekeknek. Információ és beiratkozás: szept. 1-től 1/3 és 5 között.

fejteni a kormánnyal és kéri a pártot, nyilvánítson teljes bizalmat és nyújtson támogatást a kormánnyak megkezdett munkájához. A párt parlamenti csoportja egyhangúlag bizalmat szavazott a Daladier-kormány politikájára iránt.

A szocialista pártok a 40 órás munkahét fenntartásáért

Párizs, augusztus 26. Leon Blum kijelentette, hogy a szocialista párt nem kell, hogy megakadályozza a kormányt küldetésében. A negyvenórás munkahétről szóló törvény módosítása ügyében, rámutatott azokra a megoldási lehetőségekre, amelyek a fennálló törvény kereteiben adódnak. A párizsi munkás-szindikátusok szövetsége a fennálló szociális törvények fenntartása mellett foglalt állást. A köztársasági szocialista Unió parlamenti csoportja mai ülésén kimondotta, hogy szolidaritást vállal a két lemondott miniszterrel és leszögezte, hogy a párt azonosítja magát a munkásszervezetekkel. A kommunista párt is elhatározta, hogy mindent elkövet az eddig érvényben lévő szociális törvények fenntartásáért.

A burgosi kormány is hozzájárult az összes önkéntesek eltávolításához

London, augusztus 26. A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint a nemzeti Spanyolország nagykövete kijelentette, hogy a köztársasági kormánnyak az önkéntesek elszállítására vonatkozó választjegyzéke alapján, a burgosi kormány hajlandó hozzájárulni az összes önkéntesek visszavonásához. Hangsúlyozta a nagykövet, hogy ez tekintet nélkül történik arra, hogy a benemavathozási bizottságban résztvevő államokhoz tartoznak-e az önkéntesek, vagy sem.

Beiratások a kolozsvári tanonciskolába. A kolozsvári városi iparos tanonciskolába való beiratások az 1938-39. tanévre szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 15-ig tartanak. Ezen idő alatt minden munkaadó köteles inasát beírattatni, miután utólagos beiratásokat csak orvosi bizonyítvány alapján fogadjanak el. Beiratási díj 500 lej. A beiratkozások sorrendje a következő: Szeptember 1-6-ig az I. osztályba iratkozó tanulók kötelesek jelentkezni. Szeptember 7, 9, 10-én a II. osztályba iratkozók jelentkeznek. Szeptember 12-13-án a III. osztály tanulói iratkoznak be. Szeptember 15-én azok beiratkozása folyik, akik addig nem tudtak beiratkozni. A szeptember 15. után leszerződő tanoncok kötelesek a szerződés aláírását követően azonnal beiratkozni. 1938 október 1-e után pedig nem iratkozhatnak senki többé az iskolába csak külön kérvénnyel. A javítóvizsgák ideje szeptember 5, 6, 7-én délelőtt 11-12 és délután 4-6 között van. Az abszolváló vizsgák ideje az intézet titkárságánál tudható meg. Az előadások 1938 október 3-án délután 3 órakor kezdődnek az iskola épületében, Str. Moldovei 2 szám alatt. Az inasukat be nem irató munkaadókat sulyos pénzübüntetéssel sújtják.

Dreyfus kapitány ártatlanul elítélve az Ördögsgizetre lett deportálva. Ismét egy justizmord történik. Egy ártatlan embert az Ördögsgizetre, a cayennesi pokolba száműznek. Ennek az embernek szörnyű szenvedéseit és menekülését a dzsungelen keresztül mutatja be az a csodás film, melyet még csak ma szombaton és holnap vasárnap vetít az Edison mozgó. Ezt a filmet mindenki meg kell nézze.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA CENZURAT

A transzilvániai zsidók és utazó urak találkozóhelye Clujon az ujonnan nyílt „CARMEL“ orth. kóser étterem és büfé
Calea Regele Ferdinand 33. Regal kávéházzal szemben. Szives pártfogást kér a Satu-Mare-ről elszármazott KESZTENBAUM-család. Pensió rendszer.
Az orthodox rabbitanács felügyelete alatt.

Taxa post
plättitá ia
N. 244716

10.
E
év
fő
fő
Hh
„Uj
bana
ja. Cl.
forrás

A hatho
Ma hat hó
szentesítő
Egy fél es
megállapíthat
sorsdöntő hat
désében.

Az eredmén
leként a polit
a következtet
lőtte meg az
elvék érvénye
a közoktatás
denekelőtt is
arachiával f
harcok és sz
lomra vágyott
Az erők sze
gás, a bizalm
lyébe a bizalm
vetett hit lép
állt a nyugai
előfeltétele.

Mind ezt az
az ország, he
roy királynak
Hálával em
dátumról az o
séget is, közt
mányban lefel
alkalmazását
jes erejével v
beindított ter

Fajtudom
Olaszorsz

A totális áll
gazdasági élet
vézetet és a
maguk száma
nyersanyag, a
madik Birodal
hogy a mágun
és tartósabb
nyér, a tudom
nek arra, hog
és a német
kenyér való. H
nek tudósok,
kalória-elmélet
kevesebb evés
ségebb gené
A legszebb
közt a fajvé
árjakra, vagy
beriségét, mos
legyen konflikt
kívül minden
nokat is.

Most már
nem Olaszorsz
kutató intézet
sze lényeges
volt a német
az egész tud
Ami rossz a z
az olasz zsidó
írva, azt átm
olasz fajtudom

A fasiszta p
fogas kérdést
védelmi kultu
lyekre a frisse
zsolnok kell,
1. Az olasz
megállapítása.
2. A korábbi
fajvédelem ter
3. Fajtisztas
előfeltétele.

4. A fajtudom
függetlenség e
5. A zsidó p
egész világon,
Ennek az ó
lajonsága, hog
a feleletet, mi
fajvédelmi inté
nia, ami hozzá
az olasz fajvé
előbb tudósok
tek és ahhoz
politika, hanem
szemléltetést é
a tudósoknak.